

Tribuna școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățământului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățământ, Știință și Cultură

Anul XI (XXXII) Nr. 227 (1313)

Simbătă 16 mai 1981

8 pagini — 1 leu

„A fi revoluționar înseamnă să privești înainte, să acționezi în spiritul noilor cuceriri ale cunoașterii umane din toate domeniile, să înțelegi noile cerințe sociale, năzuințele maselor muncitoare, ale întregului popor, să acționezi în mod conștient, în fruntea maselor, organizând și conducând munca și lupta lor, înseamnă să găsești căile pentru a asigura dezvoltarea, mersul înainte al societății spre comunism!”

NICOLAE CEAUȘESCU

PARTIDUL — CONȘTIINȚA CEA MAI ÎNAINȚATĂ A NAȚIUNII

Omăgiind drumul eroic de luptă și de glorie parcurs în cei 60 de ani care au trecut de la făurirea Partidului Comunist Român, întregul nostru popor a manifestat cu mândrie convingerea — așa cum a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului — „că Partidul Comunist Român s-a identificat întru totul cu interesele vitale ale clasei muncitoare, ale întregului popor, că în istoria zbuciumată a poporului român nu a existat niciodată un partid politic care să îi servit cu atita abnegație interesele întregii națiuni, ale bunăstării și fericirii ei, ale întăririi independenței și suveranității României”.

Conștiință fierbinte și forța cea mai înaintată a națiunii noastre. Partidul Comunist Român — prin rolul său conducător în întreaga viață a societății noastre socialiste și în toate domeniile de activitate — asigură succesul deplin al construcției noi noastre orinduri, conducând nu în numele ci împreună cu clasa muncitoare, cu toți oamenii muncii fără nici o deosebire de naționalitate, cu întregul popor muncitor.

În bilanțul marilor înfăptuiri ale poporului nostru, dobândite sub conducerea partidului, s-a evidențiat cu tărie ideea subliniată de secretarul general al partidului că „slujirea partidului înseamnă a face totul pentru înălțarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație”. În acest strălucit bilanț — în care perioada de puternic avânt economic, politic, social și cultural de după cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., denumită cu îndreptățită mândrie „Epoca Ceaușescu” — se află realizări fără precedent în întreaga și îndelungată istorie a patriei, fapt pentru care aniversarea partidului a fost, totodată, o sărbătoare a muncii, împinată cu fapte de muncă.

La această înaltă și strălucită aniversare, întregul nostru popor și-a îndreptat gândurile sale cu cea mai fierbinte și profundă recunoștință față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru eutezanța și spiritul său revoluționar, pentru contribuția de inestimabilă valoare la tezaurul teoriei și practicii construcției socialiste și înaintării României spre comunism. Înminarea Titlului de Onoare Suprem „Erou al Republicii Socialiste România” tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu reprezintă expresia celor mai înalte sentimente de prețuire, a dragostei neșarmurite pe care întregul nostru popor le poartă secretarului general al partidului și tovarășei sale de muncă, de luptă pentru demnitatea și fericirea națiunii noastre socialiste.

Partidul înseamnă comuniștii; partidul înseamnă oamenii; partidul înseamnă cei care se află în primele rinduri ale luptei și muncii pentru bunăstarea și fericirea întregului popor, pentru înflorirea continuă a patriei socialiste.

„TRIBUNA ȘCOLII”

Sindicatul din învățământ — angajate cu hotărâre în înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român

Am aniversat împlinirea a 60 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român cu mândria de a participa cu deplină dăruire și cu întreaga noastră capacitate la înfăptuirea politicii partidului nostru în domeniul învățământului, al formării și perfecționării forței de muncă necesară cincinalului 1981—1985 și al educării comuniste a tinerelor generații care reprezintă mai mult de un sfert din populația țării noastre.

Sindicatul din învățământ, împreună cu sindicatele din toate celelalte ramuri de activitate, cu întregul nostru popor participă cu hotărâre la înfăptuirea hotărârilor Congresului al XII-lea al P.C.R., forța și cadrul acțiunii lor izvorind din afirmarea și recunoașterea rolului conducător al partidului comunist în societatea noastră socialistă.

Datorăm gândirii revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, spiritului său creator și aportului de uriașă însemnătate teoretică și practică la soluționarea tuturor marilor probleme ale construcției noastre socialiste, faptul că esența conducerii democratice a societății noastre se

concretizează în crearea și asigurarea organismelor și formelor celor mai corespunzătoare, în cadrul cărora sindicatele, toți oamenii muncii să-și poată spune, în mod organizat, cuvântul în toate problemele care privesc dezvoltarea țării, viitorul națiunii noastre socialiste.

În această concepție profund democratică de organizare a vieții politico-sociale din țara noastră, sindicatele au primit răspunderi și atribuții tot mai largi și de mare însemnătate în înfăptuirea democrației muncitorești, a autoconducerii și autogestunii.

„Având răspunderea directă a organizării adunărilor generale ale oamenilor muncii — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvântarea rostită la Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România, din aprilie 1981 — făcând parte nemijlocit din toate organele de conducere colectivă — de la întreprindere până la minister și guvern — sindicatele asigură prezența activă și participarea largă a clasei muncitoare, a masei de oameni ai muncii la dezvoltarea și elaborarea măsurilor care privesc înfăptuirea planurilor econo-

mice, joacă un rol tot mai însemnat în conducerea tuturor domeniilor vieții noastre economice și sociale, a întregii societăți.”

Însușindu-și cu deplină și unanimă adeziune această indicație a secretarului general al partidului, Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România a înscris în Rezoluția sa sarcina ca sindicatele „să manifeste o răspundere sporită pentru pregătirea și desfășurarea adunărilor generale ale oamenilor muncii, astfel ca acestea să dezbate problemele majore ale activității economice și sociale din unități, să se constituie în tribune ale democrației muncitorești, ale experienței înaintate, constructive, să examineze, să controleze cu exigență și să propună măsuri de îmbunătățire a activității organelor de conducere colectivă, să adopte măsurile cele mai corespunzătoare pentru perfecționarea întregii activități a întreprinderilor, a colectivelor de muncă.”

Pornind de la specificul muncii cadrelor didactice de la toate nivelurile, treptele și profilele de învățământ — așa cum am mai menționat în tematica orientativă pentru instruirea activului recent ales în organele sindicale din învățământ, care a apărut în „Tribuna școlii” din lunile ianuarie și februarie a.c. — adunările gene-

Prof. DOBRIȚA ȚIGARAN
președinte al Uniunii Sindicatelor din Învățământ,
Știință și Cultură

(Continuare în pag. a 7-a)

Un control eficient

La începutul lunii aprilie a.c., Direcția învățământului preșcolar, primar și gimnazial din Ministerul Educației și Învățământului a organizat în școli din județul Vilcea o acțiune de îndrumare și control privind predarea și învățarea limbii române și matematicii la clasele I—VIII. Colectivul care a participat la această acțiune a urmărit atât cunoașterea și aplicarea programelor școlare și nivelul de pregătire al elevilor, cât și accesibilitatea conținutului la cele două discipline de învățământ. Ca mijloace de investigație s-au folosit: asistențele la lecții, probe de control, verificarea caietelor elevilor și a lucrărilor trimestriale cu subiect unic, discuții cu elevii și cu cadrele didactice.

În această perioadă, învățătorii și profesorii au beneficiat de îndrumări în legătură cu asigurarea conținutului științific și metodologia desfășurării lecțiilor de limbă română și matematică în ciclul primar și gimnazial. Deosebit de utile au fost consfătuirile de lucru, organizate pe centre, cu învățătorii și profesorii, unde

inspectori de specialitate din minister au făcut expuneri și demonstrații practice pe probleme ale concepției de predare a celor două discipline la clasele I—VIII și ale evaluării randamentului școlar al elevilor. Totodată, au avut loc dezbateri despre programe și manuale școlare în vigoare sau în fază de proiect, iar numeroase cadre didactice au prezentat propuneri de îmbunătățire a conținutului acestora pentru creșterea accesibilității cunoștințelor. Discuțiile au prilejuit un schimb util de opinii și valorificarea experienței pozitive.

Apreciem că asemenea acțiuni sînt deosebit de eficiente atât pentru cadrele didactice cât și pentru inspectorii școlari de la inspectoratele școlare județene care beneficiază astfel de modele orientative privind activitatea didactică, precum și organizarea și desfășurarea îndrumării și controlului.

Inv. AUREL COJOCARU
Inspector școlar la Inspectoratul școlar al județului Vilcea

V. Tufescu, M. Tufescu:

„Ecologia și activitatea umană“

Editura Albatros, Colecția Sinteze Lyceum, București, 1981, 406 pag.

Lucrarea „Ecologia și activitatea umană“ pe care o datorăm profesorului dr. doc. Victor Tufescu și lectorului univ. dr. Mircea Tufescu, deci unui geograf și unui biolog, are meritul deosebit de a umple un gol într-un domeniu de mare interes pentru activitatea științifică. Sînt mai multe priorități care trebuie puse în evidență pentru lucrarea de față. În primul rînd menționăm caracterul monografic al acesteia, am putea spune chiar de factura unui tratat, prezentînd atât diversitatea problematicii ecologice în largă sa amploare și cu o scrupulozitate de detaliu demnă de subliniat, cât și expunerea deosebit de clară, care-i conferă o adresabilitate și o fac perceptibilă pentru elevi, profesori și pentru un public larg, dornic să se instruiască.

Autorii au construit întreaga lucrare pornind de la premisa, unanim acceptată azi, că ecologia — știință prioritar biologică — are un cîmp modern de acțiune, mult extins prin interdisciplinaritate. Definitiv este astfel, pentru înțelegerea concepției lucrării, figura 6 de la pagina 58, în care se prezintă varietatea sistemelor ecologice, începînd cu populația biologică și terminînd cu impactul uman asupra sistemului ecologic global, oferind posibilitatea cunoașterii gamei tematice implicată de ecologia modernă.

Un alt aspect, de o deosebită valoare, care se cere ilustrat, este sublinierea priorităților și contribuțiilor românești la patrimoniul universal al cunoașterii ecologice. Domeniile ecosistemelor concrete (marine, dulcirole, limnologice, edafice, cavernicole), sînt marcate de exemplificări românești, care evidențiază mai bine pentru cititor problematica implicată. Din acest punct de vedere se impune a sublinia, totodată, sinteza istorică efectuată de autori asupra evoluției ecologiei, contribuție importantă prin caracterul ei unic, cu atât mai dificil de realizat cu cît se referă la o știință aflată în plină revoluție valorică.

Se impune, de asemenea, a evidenția și caracterul de „dicționar ecologic“ al lucrării, prin definirea clară a termenilor în formă concentrată și prezentarea unui cuprins larg, foarte important în orientarea nomenclaturală.

Încadrarea întregii tratări a fenomenelor ecologice într-un ansamblu al vederii geografice asupra Terrei, deci inclusiv a

componentelor abiotice, completează în mod util înțelegerea fenomenelor. Premisa — care trebuie mereu subliniată — că prin natura ei Terra este o planetă unică în sistemul solar, termenul prin modul de organizare și circulație strîns între geosferele neînsuflețite (masa solidă, atmosfera, hidrosfera), care într-un echilibru prelungit au creat condițiile terestre și dezvoltării vieții, a dus la apariția teiei de a patra geosferă — biosfera. Aceasta din urmă a ajuns principalul regulator al atmosferei (transportul oxigen — azot), al stratelor ei superioare (incisiv ionosferă), devenind un filtru ideal în calea radiațiilor, meteoritelor veniți din cosmos; după cum biosfera este componenta principală a peisajului geografic terestru cu înălțimea lui pe latitudine și altitudine. Ea prezintă un rol esențial în populaerea oceanului planetar și a apelor continentale. Prin toate aceste relații, Terra a putut deveni teatrul desfășurării întregii civilizații a omenirii.

În acest echilibru unic în sistemul nostru planetar, Pământul, omul, înarmat cu o tehnică foarte înaintată, intervine, în vremea din urmă, din ce în ce mai intens, astfel că devine un factor modificator de prim ordin în schimbarea echilibrului dintre geosfere, care amenință cu degradarea și chiar cu dispariția zone terestre, chiar cu modificări surprinzătoare în desfășurarea stărilor de timp, cu desertificarea unor întinse spații intertropicale, cu dispariția unor specii de viețuitoare și cu accentuarea unor maladii umane „de uzură“, urmare directă a poluării a aozelor, a modului stresant al vieții în marile orașe, care se extind cu repeziune.

Încadrarea aceasta în ansamblul geografic pune și mai bine în evidență necesitatea cunoașterii ecologice a naturii, pentru punerea ei în stare de echilibru.

Prin toate aceste contribuții, lucrarea are meritul de a se constitui într-un moment de referință pentru evoluția concepțiilor ecologice în general și în special pentru știința românească. Considerăm astfel că lucrarea are o mare valoare științifică și aduce o contribuție de prim ordin în cunoașterea și soluționarea problemelor pentru reechilibrarea naturii deteriorate.

Prof. univ. dr. CONSTANTIN MOCANU

SEMNALE-SUGESTII

Limba și literatura română în școală

Programa de limba și literatură română pentru clasele V—VIII editată în 1980, la pag. 5—6 atrage atenția că „în ultimii 10—15 ani, ca urmare a concepției care a orientat studiul limbii române în școală și a influenței unor lucrări metodice și culegeri de analize gramaticale, au devenit tot mai pronunțate tendințele de teoretizare, de limitare, în general, a studiului limbii la analiza gramaticală, considerată de mulți profesori însuși scopul predării“.

Observînd aceste tendințe, unii profesori le-au opus metode de studiu mai active, reclamate de necesitatea cultivării limbii române standard.

Partizan al ideii că gramatica nu se studiază pentru a se recunoaște categorii gramaticale, ci pentru a-i deprinde pe elevi să construiască enunțuri corecte, cu regret constat că persistă tendințele criticate. Dacă prin noile manuale de gramatică s-a micșorat tributul plătit „tradiției“, rămîne, încă neclintită inerția unor profesori care-i obligă și pe colegii lor să facă teorie gramaticală în continuare.

Voi aduce, spre argumentare, cîteva observații. În ultimii cinci ani, majoritatea candidaților la examenele de admitere în licee au primit ca subiecte, la gramatică, să facă scheme de fraze și analize gramaticale. La examenele pentru „definitivat“ sau pentru gradul II, subiectul de gramatică a fost, de cele mai multe ori, „analiza unei fraze“. În librării au continuat să apară „culegeri de analiză gramaticală“. Începînd cu trimestrul II al anului școlar, curent, în județul nostru subiectele pentru teze au fost formulate de către inspectori. La gramatică, pentru elevii fiecărei clase, s-a fixat ca subiect tot „analiza“. Marea „importanță“ a acestei analize rezultă din punctajul acordat pentru rezolvare corectă (3 puncte). Întrebînd cîteva colegi de ce acordă atât de mult timp exercițiilor de acest fel, mi-au răspuns, firește, că sînt nevoiți să facă ce li se cere. Altfel, elevii lor nu vor reuși la examene, la teze, la testări.

Această stare de lucruri cred că e necesar să fie schimbată, în spiritul bunelor idei, al justelor orientări oferite de programă și de numeroase lucrări și articole, referitoare la îmbunătățirea metodologiei de studiu a limbii române în școală.

Prof. R. CONSTANTIN
Școala din Băușia, județul Mureș

Prof. DENIȚA ZUGUN
Școala nr. 10 din Iași

Școlile întreabă — Oficiul central pentru mijloace de învățămînt răspunde

— Liceele care dispun de fonduri pot comanda direct la „Didactica“ mijloace de învățămînt necesare detaliilor? Dacă da, cînd pot fi comandate comenzile?

— În acest an, liceele pot trimite comenzi ferme, direct la Baza de aprovizionare și desfacere a învățămîntului din str. Splaiul Independenței nr. 200 A, telefon 52 98 pentru următoarele mijloace de învățămînt: Balanța demontabilă cu mase marcate (25 lei); Set de dinamometre (60 lei); Calorimetru cu accesorii (200 lei); Trusă de optică geometrică (350 lei); Trusă de optică fizică (270 lei); Trusă pentru experimente de electricitate (350 lei); Trusă pentru studii unor componente electrice (400 lei); Ampermetru G. 2 (352 lei); Voltmetru G. 2 (410 lei); Instrucțiuni de folosire pentru „Trusa de fizică pentru liceu“ (20 lei); Modul pentru experimente de chimie (sticlărie de laborator — 485 lei); Modul pentru experimente de chimie (sticlărie de laborator — 400 lei); Aparat

pentru obținerea metanului (400 lei); Aparat pentru neutralizarea unor acizi cu bazele (400 lei); Instrucțiuni de folosire pentru „Trusa de chimie pentru liceu“ (20 lei); Modul pentru experimente de biologie (sticlărie — 400 lei); Modul pentru experimente de biologie (ustensile de laborator — 450 lei); Instrucțiuni de folosire pentru „Trusa de biologie pentru liceu“ (20 lei); Trusa individuală de disecție și microscopie (400 lei). Livrarea se va face în trimestrele III și IV. Prețurile sînt în curs de aprobare. Se mai pot trimite comenzi ferme și pentru următoarele mijloace de învățămînt de către liceele care dispun de fonduri de investiții, dacă acestea au obținut în prealabil avizul sucursalei Băncii de investiții de care aparțin: Trusă fizică treapta I liceu — Modul I — mecanică — (5 076 lei). Modul II — căldură — (4 198 lei). Modul IV — electricitate — (5 897 lei); Multivoltmetru (1 137 lei); Multiampermetru (1 087 lei); Sursă joasă tensiune (1 316 lei); Trusă disecție microscopie elevi (4 195 lei).

BREVIAR

Aniversarea glorioasă jubileu al Partidului Comunist Român a prilejuit în toate unitățile de învățămînt — de la grădinițe, pînă la instituțiile de învățămînt superior — desfășurarea unor ample și variate manifestări omagiale: serbări și concursuri pe diverse teme, sesiuni științifice de comunicări și referate, expoziții de arte plastice și fotografii, vizite la muzee ș.a. Prin toate aceste acțiuni, șoimii patriei, pionierii, elevii și studenții din întreaga țară, împreună cu toți slujitorii școlii, au ținut să aducă un fierbinte omagiu partidului, să-și exprime din tot sufletul recunoștința pentru viața nouă din patria noastră, pentru minunatele condiții de studiu și pregătire care le-au fost create. Casa pionierilor și șoimilor patriei din municipiul Roman — ne scrie prof. Georgeta Ungureanu — a organizat, în ziua manifestărilor omagiale, un concurs intitulat „File din istoria partidului“, cu întrebări și material bibliografic elaborat de cabinetul politico-metodic al acestei instituții. „Partidul Comunist Român — îndrumătorul literaturii noastre“ a fost tema unei fructuoase întîlniri a peste 300 de profesori de limba și literatura română teleormăneni cu criticul literar Dumitru Micu. Pe baza expunerii „Direcții și tendințe în literatura română contemporană“ susținute de critic, au participat cu intervenții numeroase cadre didactice. (Prof. Petrică Ivan) ● La Liceul de matematică-fizică „Cuza Vodă“ din Huși a avut loc o sesiune de comunicări și referate științifice, consacrată aniversării partidului. Sîncuim cîteva titluri de lucrări prezentate de elevi și profesori: „Din istoricul zilei de 1 Mai“, „Presa hușeană în perioada dintre cele două războaie mondiale“, „Din istoria mișcării muncitorești hușene“ etc. Cu aceeași ocazie a fost vernisată și expoziția: „60 de ani sub flamura glorioasă a partidului“.

lui“. (Prof. Vasile Calestru) ● Toate liceele din municipiul Logoj au participat, prin reprezentanți, pe scena Teatrului popular din localitate, la concursul „Cine știe răspunde“ pe tema „60 de ani de luptă pentru fericirea poporului“. În finalul manifestării au urmat un recital muzical și deschiderea unei expoziții de artă plastică, „Omagiu muncii și creației“. (Prof. Gh. Luchescu).

● Elevii Liceului industrial din Costești — Argeș au efectuat o vizită la Școala de ofițeri „Mihai Viteazul“ din Pitești, unde au participat la interesante demonstrații, în cabinete și pe terenuri de antrenament, pentru pregătirea tehnică și dobîndirea virtuților ostășești. (Prof. Dumitru Anghel) ● „Contribuția bibliotecii școlare la educația ateist-științifică a elevilor“ a fost titlul unei expuneri-dezbateri, sub egida Casei personalului didactic a județului Vrancea, la care au participat toți bibliotecarii școlari din județ. (Prof. L. Șalgău) ● Prof. Dumitru Cojocaru, de la Liceul industrial nr. 5 din Drobeta-Turnu Severin, ne trimite programul unui interesant (și util) simpozion ce a avut loc recent în acest municipiu: „Preorientarea și orientarea școlară și profesională a copiilor și tinerilor din județul Mehedinți“. ● Elevii Liceului pedagogic din Botoșani, în cadrul centenarului „Enescu“, au prezentat în sala Ateneului Român un reușit Concert coral, dirijat de prof. Gh. Cojocaru ● Societatea de științe istorice din R.S.R. și Inspectoratul școlar al județului Olt au cinstit memoria marelui revoluționar de la 1821 prin simpozionul: „160 de ani de la revoluția lui Tudor Vladimirescu“, manifestare organizată în municipiul Slatina. ● Un schimb de experiență la Bacău: „Optimizarea predării disciplinelor fundamentale și tehnologice la clasele a IX-a și a X-a. Participanți: directorii de licee cu profil de mecanică și directorii de școli generale cu prima treaptă de liceu din județ. (Prof. Gh. Gabără, Școala din Treptari — Bacău) ● Elevi și cadre didactice din Rimnicu-Sărat au participat la o întîlnire cu Silviu Neguș, autorul cărții „Starea lumii de la A la Z“ și al altor lucrări geografice. (Prof. Vasile N. Uță) ● La Liceul „August Treboniu-Lau-

rian“ din Botoșani, a fost dedicată o săptămîină marelui revoluționar și cărturar al cărui nume îl poartă cu cinste și de la a cărui naștere s-au împlinit 100 de ani. Personalitatea lui înaintaș a fost omagiată printr-un șir de manifestări: serbări artistice, sesiuni de comunicări și referate etc. (Prof. Mihai Dumitriu, directorul liceului) ● Tot din Botoșani primim o invitație-program: pentru sesiunea de referate și comunicări „Cutezători“, de la Școala nr. 11. Titlurile lucrărilor, pe specialități, par deosebit de atractive și incitante. Sună, însă, cam... bombastic în gura unor ținci de 13—14 ani: „Din dicționarul de euristică a unui viitor matematician“, „Probleme actuale de ecologie umană“ etc. ● Cu sprijinul Oficiului central al mijloacelor de învățămînt, Inspectoratul școlar și Casa personalului didactic din județul Gorj au organizat simpozionul-dezbateri cu tema: „Tehnologia didactică modernă și folosirea mijloacelor de învățămînt“, la care au fost prezenți directorii de gimnazii și licee, președinții filialelor societăților științifice, conducătorii cercurilor pedagogice, inspectorii de specialitate

D. CICHIRA

O broșură pentru toate cadrele didactice

În cursul săptămîinii viitoare apare broșura „Orientarea școlară și profesională“. Lucrarea are un caracter metodic și se adresează tuturor cadrelor didactice, îndeosebi pentru cursuri de perfecționare (reciclare) și pentru examenele cadrelor didactice. Broșura se difuzează prin chioșcurile de ziare și oficiile de difuzare a presei.

Să punem în centrul întregii activități a partidului și statului nostru omul, ridicarea continuă a nivelului său de pregătire profesională, științifică și culturală, a conștiinței sale revoluționare și patriotice.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Expunerea la Adunarea festivă consacrată aniversării a 60 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român)

PARTIDUL — MARELE CONDUCĂTOR

Sub conducerea gloriosului nostru partid

Dind glas celor mai alese gânduri și sentimente ale tuturor iubitorilor școlii bihorene față de magistraala Expunere rostită de secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Adunarea festivă consacrată aniversării a 60 de ani de la crearea Partidului Comunist Român, ne exprimăm cu toată căldura inimilor, totala adevărată la conținutul de idei care va fi o călăuză fermă în activitatea noastră politică și educativă. Sintem mândri de contribuția Partidului Comunist Român, a secretarului său general, la îmbogățirea tezaurului socialismului științific, a materialismului dialectic și istoric, de caracter original și profund științific al interpretării momentelor cruciale din istoria mișcării noastre muncitorești, a rolului poporului nostru în decursul veacurilor, în lupta pentru eliberarea națională și socială.

Conștiința de inestimabilă valoare a acestui document Inspectoratul școlar al județului Bihor și conducerea unităților de învățământ au întreprins o diversă serie de acțiuni care să mobilizeze întregul personal didactic la studierea aprofundată a conținutului expunerii secretarului general al partidului în scopul găsirii celor mai eficiente mijloace de integrare în lecție și activitate a noilor concepte și idei care să contribuie la educarea umanistă, revoluționară a tineretului școlar. Toate obiectele de învățământ, dar mai ales științele sociale, informările politice și orele de dirigjenție și-au structurat conținutul într-o optică nouă pentru a așeza la locul cuvenit concluziile referitoare la istoria mișcării muncitorești, la politica internă și externă a partidului și statului nostru.

În acest context de preocupări Casa personalului didactic a organizat, sub îndrumarea Inspectoratului școlar, dezbateri cu responsabilii cercurilor pedagogice, ai comisiilor metodice și ai cadrelor de specialitate pentru orientarea acestora în instruirea tuturor cadrelor didactice în vederea integrării conținutului Expunerii secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în întreaga activitate școlară. Cuvântarea secretarului general al partidului va orienta întreaga problematică a cursurilor de perfecționare ale educatoarelor și învățătorilor, conținutul activității instructiv-educative din timpul vacanței de vară. Colaborând în permanență cu organizațiile de copii și tineret vom îmbogăți conținutul activităților acestora prin întărirea caracterului lor politic, ideologic, printr-o mai mare diversitate de forme și acțiuni.

Accentul se va pune în principal pe cunoașterea momentelor celor mai semnificative din trecutul istoric, din prezentul nostru socialist, ele constituind în același timp punți spre înțelegerea viitorului comunist al patriei. Tezele programatice ale acestei istorice expunerii vor sta la temelie programelor de educație politică, patriotică și umanist-revoluționară a întregului tineret școlar în anul de învățământ viitor. Avem ne strămutată convingere că sub conducerea gloriosului nostru partid comunist, a secretarului său general tovarășul Nicolae Ceaușescu, cadrele didactice din județul Bihor vor aplica ferm în întreaga lor activitate orientările de mare valoare teoretică și practică reșite din acest document în ridicarea pe noi trepte a procesului de educare comunistă a tinerei generații.

Prof. VIORICA PISCOI
inspector școlar general al județului Bihor

O impresionantă lecție despre trecut, prezent și viitor

Cu vie și adâncă emoție, cu deplină satisfacție am urmărit, alături de milioanele de cetățeni ai țării, magistraala Expunere a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, rostită cu prilejul celei de a 60-a aniversări a Partidului Comunist Român. Document de excepțională valoare teoretică și practică, rezultat al gândirii, creatoare a Președintelui țării, această cuvântare este, în primul rând, o strălucită pagină de istorie, o sinteză ce însumează întreaga luptă și muncă a poporului nostru în decursul veacurilor, o analiză profund științifică, expresia concepției materialist-dialectice și istorice de abordare a problemelor fundamentale ale trecutului, prezentului și viitorului țării.

Subliniind locul și rolul partidului, conținutul întregii sale activități în cei 60 de ani de existență ca fiind „moștenitorul și continuatorul celor mai înaintate tradiții de luptă ale maselor populare”, Președintele țării sublinia țaria și forța partidului, ale cărei rădăcini sînt adinec implantate în multimilenara istorie a poporului român.

În fața acestei impresionante lecții de istorie tot corpul profesoral, are nobila misiune de a modela, de a transforma tineretul școlar, prin pregătirea pentru muncă și viață, în viitori făuritori de istorie nouă, cu un înalt spirit revoluționar, cu trăsături specifice cerințelor marii etape inaugurate în anul 1965 pe care o parcurgem în prezent și în care s-au produs cele mai mari înfăptuiri cunoscute vreodată în istoria țării pe planul vieții materiale și spirituale, tocmai ca urmare a faptului că acestea au fost opera oamenilor cu o înaltă conștiință socialistă.

La Liceul industrial de chimie nr. 3 din Piatra Neamț, unitate școlară de prestigiu a învățămîntului din județ, în care se pregătesc peste 2.000 de viitoare cadre ale industriei chimice, unde îmi desfășor activitatea, încă la începutul acestei săptămîni organizația de partid a inițiat acțiuni pentru popularizarea, cunoașterea, însușirea și aplicarea în viață a tezelor teoretice desprinse din Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, alcătuiind un program care are în vedere angajarea fermă a întregului nostru colectiv în îndeplinirea misiunii ce ne este incredințată. În acest context a fost organizată o dezbateri cu personalul didactic care a demonstrat profunda înțelegere a sensului major al cuvîntării rostită de secretarul general, precum și angajarea noastră pentru a munci în spiritul înaltelor exigențe și răspunderi ce ne revin în etapa actuală. Întreg personalul didactic a organizat și organizează cu elevii dezbateri punînd accent deosebit pe înțelegerea conținutului, a semnificației chemării pe care secretarul general al partidului a adresat-o cu acest prilej tineretului, arătînd necesitatea întăririi răspunderii sale de a se pregăti temeinic pentru a deveni cadre de nădejde ale construirii socialismului și comunismului.

De asemenea, în cadrul programului de perfecționare a cadrelor didactice din județ ce s-a desfășurat recent, s-a subliniat marea răspundere ce revine profesorilor de istorie de a aborda fiecare temă prevăzută în programa școlară în spiritul ideilor cuprinse în Expunerea secretarului general, de a ilustra, prin puterea faptelor, înaltele virtuți ale poporului român, nobilele idealuri de luptă și de muncă ale partidului nostru, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Prof. IONEL MARIN
Liceul industrial nr. 3 din Piatra Neamț

Idei magistrale pentru formarea conștiinței comuniste

Am considerat întotdeauna că nouă, cadrelor didactice, ne revin sarcini de mare răspundere în formarea unui tineret revoluționar, pregătit să acționeze în spiritul noilor cuceriri ale cunoașterii umane din toate domeniile, să înțeleagă permanent năzuințele întregului popor. Expunerea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la Adunarea festivă consacrată sărbătoririi a 60 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român — care cuprinde idei magistrale față de care îmi exprim totala adevărată — ne mobilizează să intensificăm activitatea politico-educativă în școală și să desfășurăm o muncă susținută pentru pregătirea temeinică, din primele clase, a fiecărui elev.

În lecțiile de istorie, la clasa a IV-a, am căutat să-i determin pe elevi să cerceteze trecutul orașului nostru plin de vestigii istorice și, în același timp, în plină dezvoltare și modernizare, să reliefeze ceea ce leagă trecutul cu prezentul și să pun în lumină idealurile timpului nostru, formulate atît de mobilizator în documentele programatice ale Partidului Comunist Român.

Deschiderea mai amplă a școlii spre viață antrenează mai puternic procesele cognitive, afectiv-emoționale și voliționale ale elevilor. Acest adevăr îndeplinit verificat m-a determinat să dau o atenție mai mare — în planificarea activităților educative — excursiilor și vizitelor, întîlnirilor cu oamenii muncii din diferite domenii de activitate. În felul acesta, istoria a căpătat viață, a format convingeri, a declanșat atitudini concretizate prin activizarea maximă a copiilor în toate acțiunile. De neuitat au rămas, pentru copii, lecțiile de istorie desfășurate în sălile Muzeului din Alba Iulia sau în fața monumentelor istorice închinete primului făuritor al Unirii — Mihai Viteazul — sau martirilor de la 1784. Vizitele la obiectivele industriale și la așezămintele de cultură din orașul nostru și din județ au precedat participarea elevilor la programul omagial desfășurat la noua Casă de cultură a sindicatelor, închinat aniversării a 60 de ani de muncă și de luptă a Partidului Comunist Român.

Îmîț propun ca obiective ale activității mele viitoare cunoașterea de către toți elevii a celor mai semnificative momente din trecutul istoric al țării, prezentat

în mod strălucit de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta Expunere rostită la sărbătorirea a 60 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român, formarea unor convingeri comuniste trainice.

Inv. AURELIA OTILIA TRIFU
Școala nr. 3 din Alba Iulia, județul Alba

Învățăminte profunde cu mare forță de mobilizare

Prin bogatul conținut de idei, prin modul în care sînt abordate principalele aspecte din glorioasa istorie de 60 de ani de luptă revoluționară a Partidului Comunist Român, Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, cu ocazia marelui jubileu, a trezit un viu interes cetățenesc și, în același timp, profesional, în rîndul cadrelor didactice din școala noastră.

Studiul atent al acestui prețios document ne-a condus pe noi, profesorii de științe sociale, la convingerea că ideile profund științifice, de o inestimabilă valoare teoretică și practică, afirmate în cuprinsul lui, constituie o călăuză de mare preț în întreaga noastră activitate. O serie de lecții pe care avem să le parcurgem pînă la sfîrșitul anului școlar, iar altele studiate, dar la care trebuie să revenim în perioada recapitulărilor finale, nu pot fi concepute în dialectica evoluției problemelor social-politice și fiind seama de gradul de cunoaștere a acestora decît avînd în vedere ideile noi pe care cu deosebită claritate le aduce tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistraala sa Expunere.

Lecții de Cunoaștere economică la clasa a IX-a și de Economie politică la clasa a XI-a privind „Economia României în etapa făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare spre comunism”, „Organizarea și conducerea unităților economice”, la clasele a IX-a și a XI-a, „Făurirea economiei socialiste unitare în România”, „Fondurile întreprinderii și autogestunea economico-financiară” la clasa a XI-a s.a. ridică probleme deosebite cu privire la etapele dezvoltării procesului revoluționar din țara noastră și conținutul acestor etape, analizate profund științifice de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea făcută cu ocazia împlinirii a 60 de ani de existență a partidului. Același lucru se poate spune și în legătură cu unele lecții de Cunoaștere social-politice și de Filozofie ca: „Politica P.C.R. de construire a socialismului și comunismului în România”, „P.C.R., forța conducătoare a întregii noastre societăți”, „Politica P.C.R. de perfecționare a organizației și conducerii societății”, la clasa a IX-a, „Conștiința socială”, „Problematika omului și umanismului în socialism”, la clasa a XII-a și alte lecții privitoare la politica externă a partidului și statului care pot fi convingător dezvoltate și logic înțelese de către elevi, folosindu-ne de ideile și datele oferite în Expunere privind rolul partidului în conducerea democratică a societății, rolul clasei muncitoare de clasă conducătoare în stat, în coordonare cu rolul politic al partidului ș.a.

Nu putem să nu subliniem îndemnul adresat în Expunere, de a se aborda cu mai mult curaj problemele în baza uriașelor descoperiri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane, fără să ne temem, în aceasta, de faptul că clasicii au spus sau nu ceva despre fenomenele de azi.

O problemă deosebită este aceea că „noua etapă de dezvoltare impune intensificarea activității politico-educative de ridicare a nivelului pregătirii profesionale, științifice și culturale a maselor largi populare, a întregului popor” și că „trebuie să acționăm cu fermitate pentru dezvoltarea spiritului de prietenie și frăție între toți oamenii muncii... să dezvoltăm puternic spiritul umanismului revoluționar, sentimentul dreptății, echității și eticii socialiste”.

Deducem fireasca cerință că profesorii de științe sociale să participe mai activ la viața cultural-educativă din localitate, știut fiind că, prin specificul pregătirii lor, pot contribui la înfăptuirea acestui deziderat și a altora ridicate în Expunere, privind formarea concepției materialist-dialectice și istorice despre viață, a conștiinței socialiste, eliberată de misticism și de alte reprezentări retrograde, formarea aceluși om nou, constructor al comunismului.

Sînt numai cîteva lucruri la care m-am gândit studiind Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu și care îmi dau certitudinea că această Expunere constituie pentru toți profesorii de științe sociale un document care nu trebuie să lipsească de pe masa de lucru a fiecărui dintre noi.

Prof. N. PROFEANU
Liceul industrial nr. 2 din Giurgiu

METODE, TEHNICI ȘI PROCEDEE DE PREDARE

Citirea cursivă și scrierea corectă

Pentru formarea unei citiri corecte, curente și expresive, am folosit la clasă: „citirea ecou”, „citirea în perechi” și „citirea în continuare”. „Citirea ecou” ajută la corectarea elevilor cu deficiențe în pronunție sau care nu și-au format încă deprinderea de a citi corect. Elevul care citește defectuos este pus să citească, iar un grup de elevi sau întreaga clasă repetă ceea ce a citit acest elev. Elevul este astfel pus în situația de a se auzi cum citește. Dându-și seama că nu citește ca și ceilalți colegi, acesta se corectează. „Citirea în perechi” este un procedeu utilizat tot pentru corectarea citirii defectuoase. Am format un „cuplu” alcătuit dintr-un elev cu o citire corectă și un altul care citește mai greu. Elevii au fost puși să citească în același timp. „Citirea în continuare”, un elev după altul, am folosit-o cu succes tot la formarea unei citiri corecte, curente și expresive. Prin acest procedeu am reușit să creăm în clasă o atmosferă de emulație. Am organizat și întreceri între elevi de genul „Cine citește mai corect?” și „Cine nu face nici o greșeală în citire?”.

Inv. GHEORGHE CALINESCU
Inv. ALEXANDRINA CALINESCU,
Școala nr. 1 din Glăviile,
județul Vilcea

Îmi desfășor activitatea didactică în mediul rural și, după mai mulți ani la catedră, am constatat că la fiecare clasă, la ciclul primar, sînt unul pînă la cel mult patru elevi care întîmpină greutăți la citire. De asemenea, nu toți părinții au timpul necesar ca permanent să-și îndrume și controleze copiii în pregătirea lecțiilor.

Pentru a remedia acest fenomen și a forma și dezvolta deprinderea de a citi corect, curent, conștient și expresiv, elevilor care citeau bine le-am dat muncă independentă. Cu aceia care citeau mai puțin bine, în același timp, am citit primul fragment din lecție. Am pronunțat împreună cuvintele mai grele și pe cele noi. Apoi, i-am lăsat pe elevi să citească în gînd fragmentul. Am continuat activitatea și după orele de curs, nu mai mult de 20—25 minute, verificînd calitatea citirii elevilor. Pentru acasă, acești elevi au

avut de învățat lecția anterioară, nu pe cea nouă pe care o predasem în ziua respectivă.

Inv. IOAN BORTES
Școala din Scărișoara-Lăzești,
județul Alba

În depistarea greșelilor de ortografie consider că nu este suficient numai să constat tipurile de greșeli și cauză să descopăr cauzele care le-au generat. Am alcătuit un caiet de greșeli tipice, cu fișa ortografică a fiecărui elev, pe care l-am reluat în anul următor, iar la sfîrșitul clasei a IV-a am o evidență exactă asupra ortografiei fiecărui elev. De asemenea, de un real folos în activitatea independentă diferențiată la gramatică îmi este „cutia cu jocuri și curiozități”, prin care prezint, de fiecare dată, ceva nou elevilor. Cutia conține din placaj are două compartimente și căsuțe numerotate. În fiecare căsuță din primul compartiment se află un plic în care este precizată sarcina de rezolvat pentru fiecare elev. Dacă elevul nu poate da răspunsul corect găsește în compartimentul din partea dreaptă acest răspuns în plicul aflat la același număr al căsuței. Apreciez că procedînd astfel dau posibilitate fiecărui elev să realizeze anumite sarcini, independent de colegii săi, antrenîndu-i la un efort propriu.

După activitatea frontală, la clasa a IV-a, la gramatică, la „Recapitularea părților de propoziție”, unii elevi au primit ca sarcină alcătuirea de propoziții după scheme date: 1) subiect=substantiv; atribut=adjectiv; predicat=verb; complement=substantiv; atribut=adjectiv; 2) complement=substantiv; subiect=substantiv; predicat=verb; complement=substantiv; 3) subiect=substantiv; predicat=verb; complement=substantiv; atribut=adjectiv. Alții au format propoziții cu următoarele cuvinte: cooperatori, primăvară, seamănă, ară, și au alcătuit schema acestor propoziții. O altă grupă de elevi au avut de subliniat cu o linie subiectele și cu două linii predicabile în propozițiile: „Păsările călătoare s-au întors din țările calde. În grădini și livezi cooperatorii pregătesc o nouă recoltă”.

Inv. DUMITRU I. BEJAT
Școala cu clasele I—IV din Recea,
comuna Ungheni, județul Mureș

Jocul — mijloc de conștientizare a normelor ortografice

În activitatea pe care o desfășor ca profesor de limbă și literatură română într-o localitate rurală, am căutat să fac din elev un colaborator apropiat, punîndu-l în situația de a observa, analiza, explica, motiva și aplica faptele de limbă studiate, în vederea însușirii deprinderilor de scriere și exprimare corectă.

Din experiența acumulată, am observat că numai prin aprofundarea rațională a faptului lingvistic, printr-o analiză și argumentare logică a ortogramelor, a grupurilor de cuvinte, se ajunge la un proces conștient de scriere corectă.

Atît în cadrul orelor de gramatică, cit și la cele de literatură (îndeosebi la momentul ortografic), am solicitat elevii să argumenteze, să motiveze și să explice prin exemple proprii ortograma folosită, urmărind însușirea conștientă a normelor unitare ale limbii literare. Cu acest prilej, am folosit exemple ca:

Cînd scriem a-i, ai? „Se silește bietul creștin din răspuțeri a-i face să înțeleagă”. (Ion Creangă: Moș Ion Roată). „Ai carte, ai parte”. (Proverb românesc). „Ai mei pierduți sînt pașă toți!” (George Coșbuc: El-Zorab).

Cînd scriem zi-le, zile? „Miine cînd voi fi pămînt / Nu uita nici tu și zi-le / Zi-le doina, cîntec sfînt / La copiii tăi, copile”. (Șt. O. Iosif: Cîntec sfînt). Săptămîna are șapte zile.

Am cerut elevilor să motiveze prin cunoștințe de gramatică scrierea fiecărui grup de cuvinte în parte, să le analizeze și să-l înlocuiască cu alte exemple.

Ne-am propus să analizăm în fiecare oră un astfel de exercițiu completat cu munca independentă cerută elevilor. În acest mod am reușit să corectez unele deprinderi de scriere greșită la elevi. Pentru ca activitatea de conștientizare a faptului de limbă, de stimulare a gîndirii și

a spiritului de observație ale elevilor, de mărirea capacității lor de analiză să se desfășoare mai atractiv, am conceput următorul joc ortografic.

Modul de realizare: Folosind lucrarea „Ortografia prin imagini și comparații” de Ion P. Necula, cit și citate din operele clasice literaturii române, am cules 52 de cuvinte care se ortografiază diferit. Cuvintele perechi au fost scrise pe cite un cartonaș după modelul de mai jos:

Varianta I: Cartonașele pot fi scrise pe ambele părți. Prima parte va cuprinde întrebarea și cele două cuvinte. Pe partea opusă a cartonașului — exemple cu cele două cuvinte ortografiate diferit.

Cînd scriem l-a, la? „L-a dus la oraș și l-a vîndut pe un preț ca vai de el”. (Ion Agărbiceanu: Fefelega); „La joc și hori același gînd” (G. Coșbuc: Dușmancele); „Cine vrea să cînte bine / Spună gama după mine: / Do-re, mi, fa, sol, la, si, do”. (Ion D. Vicol: Cîntecul toamnei).

Varianta a II-a: Cartonașele sînt scrise doar pe o singură parte (întrebarea și cele două cuvinte), iar partea opusă va cuprinde diferite ilustrații din operele literare îndrăgite de copii. Aceleași ilustrații o va avea și cartonașul care cuprinde exemplele de scriere diferită a grupului de cuvinte. Cartonașele perechi pot purta același număr, încă un indiciu de recunoaștere, pe lângă ilustrație. În felul acesta elevii au posibilitatea autoverificării cunoștințelor, căutînd cartonașul pereche după ce au explicat și motivat ortograma colegilor de întrecere. Elevilor din clasele mai mari (VII—VIII) li se poate cere o analiză completă.

Regula jocului: La joc pot participa un număr nelimitat de elevi. Acestora li se împart două-trei cartonașe. Fiecare jucător va căuta să motiveze grupul de cu-

vinte, arătînd cînd se va scrie legat și cînd cu cratimă, cuvîntul sau grupul de cuvinte, argumentînd și prin alte exemple. Se acordă puncte de la 1—10, avînd în vedere exactitatea răspunsului, cit și gradul de dificultate al exercițiului. Dacă se întîmpină greutăți, colegul următor poate aduce completări și va primi diferența de puncte. Dacă nici unul din jucători nu este în măsură să motiveze și să exemplifice, se consultă cartonașul pereche sau partea opusă a cartonașului (atunci cînd jocul se desfășoară fără prezența profesorului).

Cel care acumulează mai multe puncte este declarat cîștigător. Dacă aceste cartonașe sînt scrise pe ambele părți, jucătorii vor ține cartonașele în fața lor pe masă (bancă) cu întrebarea sau fața. Se va consulta partea opusă, numai după ce-au primit încuviințarea partenerilor de joc (pentru autoverificare sau lămurirea altor inadvertențe).

La clasă, am procedat astfel: într-o oră, din cele programate la dispoziția profesorului, am adus și împărțit cartonașele elevilor. Aceștia au fost solicitați să

motiveze ortografele și să dea exemple cu scrierea diferită a cuvîntului sau grupului de cuvinte. Procedul a dus la o învioreare a atmosferei din clasă. Elevii s-au antrenat cu ambiție la rezolvarea cazurilor supuse spre dezbateri. Am constatat că astfel de exerciții dezvoltă atenția elevilor și străduința de a scrie corect. Fiecare elev și-a confecționat astfel de cartonașe, cu exemple adecvate din lectura citită, antrenîndu-se la joc cu colegii în timpul liber. În dorința de a găsi cit mai multe exemple, elevii au parcurs lectura suplimentară.

Cu eficiență am folosit aceste cartonașe și în cadrul momentului ortografic, la predarea și însușirea formelor neaccentuate ale pronumelui personal, în activitatea pe grupe, la consultații. Am organizat și activități între clasele paralele sau între grupe din aceeași clasă, precum și concursuri gen: „Cine știe răspunde!”

Prof. LIVIU LUCACIU
Școala din Baia de Criș,
județul Hunedoara

Jocuri didactice

La fiecare oră de matematică, la clasa I, am folosit activitatea în completare pe care am organizat-o sub formă de joc. Astfel, la lecția de fixare a capitolului „Numerația în concentrul 1—10”, am folosit jocul „Să corectăm”, prin care am urmărit dezvoltarea gîndirii logice și a atenției elevilor. Am așezat pe tabla magnetică mai multe cartonașe cu imagini — ciuperci — sub care altele cu buline și, mai jos, cartonașe cu numere, dar nu în ordinea în care au fost așezate cartonașele cu imagini. Un elev a fixat pe tabla magnetică sub primul cartonaș cu ciuperci cartonașul cu mulțimea de buline care avea tot atîtea elemente ca și mulțimea de ciuperci. Apoi, un alt elev a așezat cartonașul cu semnul numărului reprezentat de aceste obiecte. După ce a realizat sarcina respectivă, un alt elev a continuat operația începută, iar jocul a continuat pînă cînd au fost așezate toate cartonașele cu buline și cele cu numere sub cartonașele cu ciuperci, în ordinea în care acestea au fost așezate pe tabla magnetică.

În completare, la lecțiile „Adunarea numerelor 1, 2 și 3”, am folosit jocul „Ce număr lipsește?”. Am desenat la tablă pătrate împărțite în pătrățele, pe care și elevii le-au redat în caietele lor. Pe laturile pătratelor am scris numere. Am solicitat elevilor să completeze pătrățelele goale cu numerele potrivite care, adunate, să dea suma indicată pe latura pătratului. În prima oră cînd am folosit jocul la adunarea numărului și cifrei 1, am scris într-un pătrățel un număr, elevii fiind solicitați să găsească restul de trei numere care adunate, atît orizontal cit și vertical, să dea suma trei. La fel am procedat și pentru numărul și cifra doi. În ora următoare, le-am solicitat elevilor să caute numărul care să fie scris în mijlocul pătratului, apoi și celelalte numere care adunate, atît orizontal cit și vertical, să dea ca sumă 5.

În completarea lecției „Adunarea numărului 5” am organizat jocul „Găsește valoarea lui «a»!”. Am fixat la tabla magnetică planșe cu următoarele exerciții: $a + 2 = 4$; $4 + a = 7$; $7 - a = 2$; $a - 4 = 5$; $a + 5 = 8$; $6 - a = a$ și cartonașe cu numerele: 2, 5, 9, 3, 2, 3, 7, 6, 8 și 1. Pe baza legăturilor dintr-o operație dată și inversa ei am cerut elevilor să afle un termen cunoscînd rezultatul operației și celălalt termen. Elevii au e-

fectuat calcule pentru a găsi valoarea lui „a” și au înlocuit-o cu cartonașele purtînd numerele potrivite pentru ca egalitatea să fie adevărată.

Jocul „Cine știe cîștigă” l-am folosit în cadrul lecției de consolidare a numărului 4. Am fixat pe tabla magnetică trei planșe, fiecare cuprînzînd două coloane. În prima coloană am trecut valoarea lui „a” („b”), iar în a doua coloană elevii au căutat valorile corespunzătoare expresiei $(a + b; b - 2; b - 4)$ care a depins de valoarea lui „a”. Pentru dezvoltarea gîndirii creatoare a elevilor am lăsat, la fiecare planșă, în prima coloană căsuțe libere cu valoarea literei, iar în coloana a doua elevii au trecut suma (diferența) ce rezultă din calculul efectuat din adunarea lui „a” („b”) cu al doilea termen.

Inv. ELENA C. BAJENARU
Școala sanatorială din Govora Băi,
județul Vilcea

La capitolul „Adunarea și scăderea numerelor naturale pînă la o mie, fără trecere peste ordin”, în afara exercițiilor din manual am introdus exerciții „în lanț”: $300 + 200 = ?$; $400 - 100 = ?$; $700 - 200 = ?$; $500 - 200 = ?$ Le-am propus elevilor să înceapă cu 300 la care să adune, să scadă și să lucreze minimum patru exerciții ale căror rezultate finale să fie de 300. Un alt joc utilizat a fost „Cine urcă mai repede scara?”. Numărul treptelor scării a fost dat în acest joc de numărul membrilor unei echipe. După stabilirea grupelor și a ordinei în care elevii au venit la tablă, am dat semnalul de începere. Elevii au rezolvat cite un exercițiu de adunare, cîștigînd echipa care a efectuat mai repede și mai corect toate exercițiile scriînd rezultatul pe „scară”. Prin jocul „Cine rezolvă mai multe exerciții?” am trasat ca sarcină elevilor să rezolve exerciții de adunare și scădere, avînd ca rezultat 800. Am împărțit tabla în trei, iar fiecare concurent a compus exerciții de adunări și scăderi ale căror rezultate au fost 800. A cîștigat elevul care a avut punctajul cel mai mare.

Inv. LUCRETIA CIZMAS
Școala din Singeorgiu de Mureș,
județul Mureș

ÎNVĂȚĂMÎNTUL SERAL

Interesul pentru adevărurile matematice

În general adultul și, în particular, elevul de la seral sînt atrași să cunoască lucruri cu aplicație imediată. Interesul pentru adevărul de folos indirect nu este spontan, el se formează în timp. În matematică există capitole care oferă o bază psihologică favorabilă studiului, datorită aplicației practice imediate (ex. teorema lui Tales). Sînt însă multe capitole a căror aplicație practică nu se întrevide (ex. cap. Matrice) și li revine profesorului rolul de a-i arăta elevului seralist că matematica — această știință considerată impropriu aridă și abstractă — are o utilitate practică atunci cînd este luată în ansamblu și de a-i demonstra că punctele ei de plecare și de sosire se află în realitatea concretă, materială. Ea cuprinde însă și adevăruri al căror rol este acela de inel al lanțului logic, sînt premise pe care se sprijină alte adevăruri care, la rîndul lor, sînt și ele premise și abia la capătul lanțului se află folosul practic.

Interesul elevului de la seral pentru aplicațiile practice poate servi deci ca mobil în învățarea matematicii. De aceea, să arătăm pe cit este posibil scopul final al fiecărui capitol. (Ca materiale folosim manualele, culegerile de probleme sau realitatea concretă). Bunăoară, „problemele

de maxim și minim” cu caracter practic arată necesitatea învățării derivatelor și rolul acestora în studiul funcțiilor.

Este bine, de asemenea, să ținem seama că ordinea logică nu coincide totdeauna cu ordinea dictată de interesul psihologic. Dar elevii, observînd că fiecare adevăr se arată mai curînd sau mai tîrziu a fi util, vor privi cu un interes mereu mai mare efortul matematicii de a căuta acest adevăr, pe care vor ajunge să-l iubească. De aici derivă plăcerea lor de a-l descoperi singuri, care va servi ca mobil în învățarea multor noțiuni și capitole de matematică. Pentru ca acest mobil să poată fi pus în funcțiune e necesar să declanșăm indoieli care stîrnesc interesul pentru clarificarea lor, să trezim curiozitatea în tratarea problemelor. Să punem în evidență faptul că exercițiul de matematică ne învață să ierarhizăm adevărurile, să distingem între adevăruri derivate și adevăruri premise, ne învață ce este o judecată ipotetică (Dacă A, atunci B), lucruri de o mare însemnătate în profesiune și în viață.

Interesul în studiul matematicii crește dacă vom arăta că, prin continua îmbinare a tradiționalului cu noul, prin alăturarea cunoștințelor și metodelor învățate și

...sirea lor în combinații noi, în situații noi, probleme noi, se nasc condițiile pentru conturarea unui stil de muncă în care experiența se împletește cu inițiativa. Metodele matematice ne învață să descoperim adevărul și noul din ascunzăturile lor, dezvoltă gândirea creatoare necesară omului nou, gândirea dialectică, formează capacitatea de a discerne și a selecta, de a combina și asambla, spiritul de sinteză — capacități de mare valoare astăzi, cind există o informație atât de bogată. E bine să subliniem că toate acestea, adică pașii făcuți de către elevii muncitori pe treptele cunoașterii și ale dezvoltării lor intelectuale, se vor reflecta pozitiv, în primul rând în activitatea lor profesională, asupra productivității muncii lor și a producției, în general. Evident, cunoștințele însușite, logica matematică și modul creator de a gândi dau un plus de competen-

ță în activitatea fiecăruia, indiferent de locul și rolul pe care îl deține în producție.

Nu este de neglijat nici sublinierea faptului că matematica a fost creată de oameni în legătură cu rezolvarea diferitelor probleme ale vieții pe trepte de dezvoltare. Și neapărat, reliefarea faptului că geniul românesc este recunoscut și în acest domeniu (Gh. Țițelca, D. Barbilian, Dimitrie Pompeiu, Tr. Lalescu), că matematica — asemenea oricărui alt domeniu al cunoașterii — este o operă colectivă, în care fiecare, în creația sa, s-a sprijinit pe ceea ce au făcut predecesorii, ceea ce ilustrează convingător imbinarea dintre efortul personal și cel colectiv.

Prof. MARIA CALIN
Liceul industrial „Pipera” din București

ASPECTE METODICE

Tratarea algoritmilor în matematica ciclului gimnazial

Unul din obiectivele modernizării învățământului matematic este de a apropia matematica învățată în școală de matematica știință, în privința limbajului, conținutului, metodei. În sensul acesta se folosește tot mai mult limbajul simbolistic, se pune accentul pe însușirea de către elevi a metodei inductive, atât de necesară în munca de cercetare și a metodei deductive ce poate fi socotită gimnastică a gândirii. Sub aspectul conținutului, noile programe introduc teme noi cum ar fi: mulțimi, relații, structuri, sisteme de numerație etc., iar teme vechi, cum este și cea a algoritmilor, se îmbracă în haină nouă, accentuându-se asupra descrierii lor pe pași, etape, adică într-un limbaj mai apropiat de cel în care comunică programatorul și calculatorul.

Elevul întâlnește pentru prima dată termenul de algoritm în clasa a V-a cu ocazia învățării algoritmului lui Euclid de aflare a c.m.m.d.c. Cu această ocazie e necesar să li se spună elevilor care este înțelesul cuvântului algoritm și anume de rutină, rețetă, proces, procedură, precum și simologia acestui cuvânt.

Matematicii îi revine un rol de primă vioră în dezvoltarea gândirii creatoare a elevilor. Efortul intelectual al elevului necesar pentru rezolvarea problemelor de matematică este diferit la tipuri diferite de probleme.

De aceea, una din problemele pe care mi le-am pus în activitatea de predare a algoritmilor în ciclul gimnazial este de a mări contribuția acestor lecții la dezvoltarea gândirii logice a elevilor. Am socotit acest lucru posibil, deoarece chiar dacă algoritmi sunt un sistem de reguli ce se aplică de fiecare dată automat în rezolvarea unei clase de probleme, fiecare algoritm implică și un act de gândire, care chiar dacă nu totdeauna se evidențiază în practică, acesta s-a produs în mintea celui ce l-a descoperit. De aceea, am pus accentul pe descoperirea și motivarea lor de către elevi pentru a contribui la dezvoltarea gândirii logice a acestora.

Astfel, algoritmul lui Euclid de aflare a c.m.m.d.c. este descris în manualul de clasa a V-a, cu mențiunea că se va demonstra în clasele de liceu. Fără a socoti că o demonstrație riguroasă pe caz general ar fi eficientă în clasa a V-a, am socotit necesară totuși o justificare a sirului de împărțiri. După ce am arătat că învățarea unui nou procedeu de aflare a c.m.m.d.c. e o necesitate, deoarece procedeul prin descompunere în factori primi este suficient pentru numere mari — de exemplu pentru 864397 și 435341 — le-am dat elevilor sarcina să efectueze împărțirile cu rest a numărului 350 și 108 și să scrie relația dintre deimpărțit, împărțitor, cât și rest $350 = 3 \cdot 108 + 26$, relație pe care am mai scris-o și sub forma $350 - 3 \cdot 108 = 26$. Bazându-se pe teoremele de divizibilitate ale sumei și produsului, elevii au descoperit că dacă numărul natural $d/108$ și $d/350 \Rightarrow d/350$.

Dacă $d/350$ și $d/108 \Rightarrow d/26$, adică: mulțimea divizorilor comuni a numerelor 350 și 108 coincide cu mulțimea divizorilor comuni a lui 108 și 26. De aici: $(350, 108) = (108, 26)$. Descoperire cu mare efect dacă observăm că perechea a doua conține numere mai mici.

Raționând în mod asemănător ajungem la concluzia că $(350, 108) = (108, 26) = (20, 4) = (4, 2) = 2$. Apoi a urmat descrie-

rea algoritmului în limbaj natural care în manual nu îndeplinește proprietatea de claritate, deoarece nu face observații asupra cazului în care prima împărțire are restul zero, sau asupra cazului cind unul din numerele date ar fi zero.

Pentru înțelegerea algoritmului de determinare dacă un număr natural este prim, un rol important are pregătirea lecției, pregătire pe care am realizat-o printr-un moment de muncă independentă pe fișe cu sarcini diferite.

Elevii descoperă astfel algoritmul și anume că împărțim numărul dat la numerele prime în ordine, pînă cind citul împărțirii devine mai mic decit împărțitorul. Atunci se petrece un mare act de gândire pentru elevul de clasa a V-a dacă poate răspunde de ce ne oprim în acel moment, de ce nu putem avea divizori mai mari decit acel ultim împărțitor.

Este necesar ca algoritmi să fie însușiți de către elevi astfel încît să devină adevărate automatisme, numai așa vor putea fi folosiți în rezolvarea unor probleme complexe. Să ne gândim că nu puțini sînt elevii noștri tributari necunoașterii unor algoritmi, deci incapabili să finalizeze anumite probleme. Odată însă însușite, aceste cunoștințe permit găsirea cu certitudine a soluției căutate, scutesc elevii de multe erori care descurajează, dau muncii satisfacție, creînd un tonus propice activității matematice.

În lecțiile de predare a algoritmilor e necesar să se evedentizeze proprietatea lor de eficacitate, adică după un număr finit de pași printr-un algoritm se ajunge la rezultatul dorit, sau chiar mai mult decit atât într-un timp convenabil și cu o aproximație oricît de bună. Să obișnuim elevii cu economie de timp și spațiu. Deci se pune problema de a ajunge la soluție efectuînd un număr minim de operații, dacă se poate din cele mai simple, însumările fiind socotite mai simple decit înmulțirile sau împărțirile.

În lecțiile de calcul al valorii unui polinom li s-a propus elevilor să descrie în pași algoritmi de calcul al valorii, pornind de la forma canonică a polinomului, sau de la același polinom descompus în factori, cerînd să se decidă care algoritm este mai convenabil. Am descris algoritmul de calcul al valorii unui polinom pornind și de la scrierea $P(X) = \dots((a_p X + a_1)X + a_2)X + a_3 \dots)X + a_n$ algoritmul care conține n înmulțiri și n însumări, mai puțin decit cele $2n-1$ înmulțiri și n însumări necesare, pornind de la forma canonică (lucru pe care exercițiile din manual nu îl cuprind, menționez că am lucrat pentru polinoame de grad 2-3 nu pe caz general).

Analizînd modul de descriere a unui algoritm în limbaj natural, observăm că se citește anevolos. De aceea, se folosesc așa-zisele scheme-bloc care simplifică descrierea algoritmilor și dau o imagine mai clară a transformărilor indicate de algoritmul descris. Toate acțiunile pe care le realizează un algoritm se concep ca operații și fiecărei operații i se va asocia un simbol care va fi o figură geometrică. Am reluat algoritmi întîlniți la lecție în cadrul activității din cercul de matematică al clasei a VII-a în cîteva ședințe de cerc.

Prof. ELENA GIURGIU
Școala nr. 5 din Cimpia Turzii, județul Cluj

nomie politică, dezvoltarea priceperii de a interpreta, în mod științific, fenomenele lumii înconjurătoare de pe pozițiile materialismului dialectic și istoric.

Asigurînd aprofundarea problemelor fundamentale ale politicii partidului și statului nostru prin cunoștințele de economie politică, filozofie și socialism științific, tematica cercurilor contribuie la formarea conștiinței socialiste, a convingerilor moral-politice, permite elevilor să înțeleagă, de acum, din perioada formării lor, că dezvoltarea impetuoasă a societății noastre impune o pregătire dinamică și permanentă.

Pentru fiecare clasă, tematica cercului, planificarea și împărțirea sarcinilor se stabilesc de la începutul anului școlar. Cercul nu este o anexă a lecțiilor. Tematica sa presupune utilizarea cunoștințelor predate și valorificarea studiului suplimentar, orientat pe baza indicațiilor bibliografice din „fișierul bibliografic” al cabinetului, improspătat continuu cu noile apariții editoriale, cu publicațiile cotidiene și periodicele de specialitate.

Interesante sînt dezbaterile pe marginea unor articole din presă, din albumele cu aspecte social-politice din țara noastră, din țările socialiste și din cele capitaliste. Asemenea dezbateri contribuie la formarea de convingeri politice, morale, estetice, stimulează preocuparea elevilor de a studia presa, tot ceea ce este nou.

Pentru a demonstra superioritatea politicii partidului și statului nostru, am organizat recent simpozionul „Democrația socialistă în acțiune”. Problemele privind funcțiile statului socialist stîrnesc un profund interes la elevi. Perfectionarea democrației socialiste, caracterul dialectic al acestui concept constituie teme ce-l antrenează în mod deosebit în dezbaterile din cerc.

Teme de actualitate cum ar fi: „Poziția Partidului Comunist Român privind locul și rolul națiunii socialiste în contemporaneitate și în viitor”, „Lupta pentru pace a țării noastre”, „Din gândirea social-politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu”, au fost pasionant dezbătute, subliniindu-se eforturile țării noastre, ale președintelui republicii pentru consolidarea păcii în lume, pentru o lume mai bună și mai dreaptă. Se subliniază, permanent, în dezbaterile pe care le purtăm în cercul de științe sociale, în ce constă originalitatea gândirii secretarului general al partidului, contribuția sa la edificarea unei lumi mai bune și mai drepte. Cel puțin o dată pe trimestru, elevii cercului organizează întîlniri cu lectori ai C.C. al P.C.R., ai Cabinetului județean P.C.R.

Dimbovița, al Inspectoratului școlar și al Consiliului educației politice și culturii socialiste din Pucioasa, la care se abordează aspecte ale confruntărilor de idei din lumea contemporană.

Am căutat forme și metode care să apropie colectivul de elevi de înțelegerea lumii reale, de transformările economico-sociale pe plan național, județean. Pentru a răspunde acestor cerințe, am antrenat membrii cercurilor de filozofie și economie locală în cunoașterea satului, comunei sau orașului de unde provin, stabilind tema de cercetare cu titlul: „Dinamica social-economică a localității mele”.

Elevii cercului de economie locală realizează calcule de producție, alături de muncitori, în fabrică. Antrenînd elevii cercurilor, prin cabinetul de științe sociale, în activități utile și eficiente, li ajută să înțeleagă mai bine activitatea partidului nostru, politica sa, măsurile pe care le stabilește, le determină convingeri, dorința de adevărată, de participare la munca întregului popor. Astfel, colectivele cercurilor au elaborat lucrări despre 30 de localități din județul Dimbovița, și alte județe, care au intrat în fondul documentar al cabinetului. Pe marginea lor s-a organizat, trimestrial, cite o microsesiune de comunicări pentru elevii liceului. Datorită activității cercurilor s-au obținut și rezultate bune la olimpiadele de economie politică și filozofie la care, în ultimii cinci ani, s-au dobîndit locuri frunțase pe județ și mențiuni la faza pe țară.

Cercurile de științe sociale organizează întîlniri comune cu membrii cercului de limbă și literatură română, în scopul orientării profesionale, al stimulării interesului elevilor pentru studiu și lectură individuală. Întîlnirile comune realizează practic și atractiv corelația dintre obiectele de învățămînt, prin activități proprii, dezvoltă deprinderea de muncă independentă, obișnuința cu o activitate organizată, orientată spre un scop practic precis, constituind un mijloc de formare a spiritului de colectiv și de stimulare a aptitudinilor și inclinațiilor elevilor.

În mod deosebit în această ultimă etapă de activitate, în cercurile de științe sociale se studiază Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la cea de-a 60-a aniversare a partidului, documente de o deosebită valoare pentru cunoașterea de către elevi a trecutului de luptă a partidului nostru, a programului său de viitor.

Prof. ȘTIFAN VINTILESCU
Liceul industrial din Pucioasa, județul Dimbovița

Comitetele cetățenești de părinți

Colaborare activă, permanentă și multilaterală

Activitatea comitetului cetățenesc de părinți al Liceului pedagogic din Ploiești, la care sînt atrași majoritatea părinților, se desfășoară pe baza planului de muncă anual, întocmit, dezbătut și adoptat la începutul fiecărui an de învățămînt în adunarea generală pe școală. El este multiplicat și dat fiecărui comitet pe clasă, precum și celorlalți factori din școală.

În atenția sa se adă sprijinirea efectivă a creșterii conținutului și exigenței întregului proces instructiv-educativ. În acest scop, realizăm un sistematic schimb de păreri, observații și consultări reciproce, atît la nivelul fiecărei clase, cu dirigenții și alte cadre didactice, cit și la nivelul conducerii liceului, pe probleme ce privesc procesul de învățămînt: nivelul și media notelor și aprecierilor, practica în laboratoare, cabinete metodice și în unități de producție, comportarea și frecvența elevilor etc., precum și modul de realizare a planului de muncă, a celorlalte măsuri adoptate. Cu regularitate, în cadrul ședințelor lunare, uneori și al întîlnirilor bilunare, directorul școlii și, respectiv, dirigenții informează și supun atenției părinților, membrilor comitetelor cetățenești de părinți, situațiile la învățatură, disciplină, stadiul îndeplinirii diferitelor acțiuni adoptate în comun în domeniile muncii voluntar-patriotice, ale bazei tehnico-materiale etc. Asemenea acțiuni se încheie cu concluzii și măsuri concrete, nominalizate. Cu părinții ai căror copii (și sînt tot mai puțini) manifestă repetat superficialitate în pregătire, absentează nemotivat sau comit unele acte de indisciplină, sînt inițiate discuții separate și stăruitoare. Într-un caz, a trebuit să solicităm sprijinul organizațiilor de partid și sindicat din unitatea în care un astfel de părinte nu înțelegea să-și îndeplinească îndatoririle cetățenești de adevărat părinte și cazul a fost rezolvat.

Un al doilea domeniu în care se obțin rezultate din cele mai bune îl constituie sprijinirea concretă a pregătirii practice a elevilor și a îmbunătățirii dotării cu mijloace didactice, tehnico-materiale. Foarte fertile sînt, de pildă, legăturile directe și dialogurile membrilor biroului comitetului cetățenesc pe liceu și ale unor membri ai comitetelor pe clase cu conducerea unităților în care elevii își desfășoară

șoară practica și, îndeosebi, cu cele stabilite de organele locale, pentru patronarea și dotarea cu mijloace tehnico-materiale. Totodată, prin fondurile create, prin acțiunile culturale-artistice, au fost donate liceului, respectiv laboratoarelor și cabinetelor metodice, în ultimii trei ani, mijloace didactice, tehnico-materiale, aparatură de specialitate, precum și dotări pentru spațiile destinate activităților culturale-sportive și de recreație în valoare de peste 100 000 lei. Anul acesta, valoarea unor asemenea contribuții va fi de aproape 40 000 lei. O contribuție directă și efectivă am adus-o la realizarea și întreținerea unei crescătorii de porci și, în special, a unei sere cu o suprafață de 150 mp. pentru activități practice — un adevărat laborator experimental — pentru producerea de legume necesare cantinei, dar și pentru diferite alte plante, flori etc.

Un permanent și rodnic domeniu în care activitatea comitetelor de părinți pe clase și al liceului se întîlneste și se împletește în chip fericit cu cea a organizațiilor de copii și tineret, a cadrelor didactice și conducerii liceului, sub îndrumarea organizației de partid, este cel al activității politice, cultural-artistice și sportive. Asemenea ample activități, precum și cele pentru colectarea de hirtie, fier, borcane, sticle, textile etc., au avut loc în această perioadă în cinstea celei de-a 60-a aniversări a creării P.C.R.

Sîntem conștienți că rezultatele puteau să fie mai însemnate dacă eforturile tuturor membrilor comitetelor cetățenești de clase și al liceului ar fi fost la nivelul celor mai activi părinți. Sînt și cadre didactice, dirigenți îndeosebi, care nu fac totul pentru întreținerea unui neîntrerupt și multilateral dialog cu membrii comitetului cetățenesc de părinți pentru realizarea, în acest fel, a unei complementarități echitabile în efortul unitar, dinamic și rodnic al tuturor factorilor. O recentă analiză a scos la iveală și alte disponibilități, insuficient valorificate, care să ducă la integrarea părinților în întreaga viață a școlii.

GHEORGHE BUTARU
președintele Comitetului cetățenesc de părinți al Liceului pedagogic din Ploiești

Cercurile de științe sociale — cadru de educare politico-ideologică a elevilor

Pentru toți profesorii și, în mod deosebit, pentru cei care predau științele sociale, nobilele idei reiesite din strălucita expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la Adunarea consacrată glorioșului jubileu al partidului reprezintă un nesecat izvor, un însuflețitor program de acțiune revoluționară în vederea educării politico-ideologice a elevilor, a pregătirii lor

ca viitori cetățeni ai patriei. Acest inestimabil document reprezintă, în această etapă, punctul de referință pentru fiecare lecție, pentru fiecare activitate educativă.

Cercurile de științe sociale de la Liceul industrial din Pucioasa au drept scop stimularea și valorificarea posibilităților de afirmare a forței creatoare a elevilor, lărgirea cunoștințelor de filozofie și eco-

Sistem și metodă în recapitularea finală

Ultima perioadă a anului școlar ridică probleme importante și totodată specifice pentru asigurarea eficienței calitative a învățămîntului. Nu este numai o perioadă de bilanț asupra activității desfășurate în cursul unui întreg an școlar, ci, în principal, un prilej de a-l face pe elevi să-și organizeze, sistematizeze și esențializeze cunoștințele și deprinderile de la nivelul obiectului și al clasei respective. Este momentul în care se cer consolidate acele idei și abilități esențiale care definesc obiectul de studiu și cu care elevii vor avea posibilitatea să treacă într-o etapă superioară, mai complexă de învățare.

Recapitularea finală, ca sarcină didactică, încheie șirul diferitelor forme de repetare a cunoștințelor, valorificând și desăvîrșind această acțiune imperios necesară practicii școlare, a cărei importanță este concentrată atât de plastic în nemurtoarea propoziție: „repetiție est mater studiorum”. Față de celelalte forme ale repetării — curentă, sistematică și periodică — reluarea cunoștințelor în etapa finală are în vedere un volum mult mai mare de date cognitive, toată informația cristalizată într-un obiect de învățămînt conturează cu preponderență sistemul unitar al acestei informații, cu reliefaarea ideilor de bază, a legilor obiective care guvernează fenomenele studiate, accentuează relațiile interdisciplinare potrivit nivelului de cunoaștere și a particularităților psihologice ale clasei de elevi și totodată reliefează mai pregnant valoarea intrinsecă, pentru viață, pentru evoluția socială, a adevărurilor învățate.

Complexitatea demersului recapitulării finale, precum și necesitatea realizării în condiții optime a obiectivelor instructiv-educative ale învățămîntului actual obligă la o organizare specifică a acestei perioade.

I. Un deziderat de maximă importanță este organizarea recapitulării finale în manieră de sistem. Este o cerință obiectivă potrivit, în primul rînd, sistematicii oricărei discipline școlare. Datele științifice, expuse în obiectul de învățămînt, reprezintă nu un conglomerat, ci o unitate de informații, ierarhizate și sistematizate potrivit unor idei esențiale și într-o logică proprie. Ca rezultat al îmbinării cerințelor științei cu cerințele didacticii. În al doilea rînd, sistematica recapitulării finale trebuie să răspundă legii psihologice de asimilare a cunoștințelor. Învățarea activă, conștientă și temeinică, se realizează nu liniar, ci în structuri ale căror elemente sînt sudate în sisteme dinamice, capabile de actualizare în condiții variate. În condițiile unei asemenea activități intelectuale sînt declanșate capacități superioare de cunoaștere ca operațiile de gîndire divergentă, de memorare logică, de participare creatoare, realizîndu-se în felul acesta obiectivele formative ale învățămîntului actual.

Uneori în școală aceste argumente sînt uitate, întîlnindu-se practici de organizare liniară a recapitulării finale cu formulări identice titlurilor capitolelor din manuale, uneori chiar cu succesiunea cunoștințelor numai „pe orizontală” în manieră acumulativă, ceea ce promovează reproducerea mecanică a cunoștințelor însușite anterior de elevi.

Cei mai mulți profesori optează însă pentru o organizare în sistem a lecțiilor din această perioadă. Pentru cele 4-5 lecții de recapitulare acestia formulează teme care vizează problemele esențiale ale disciplinei. Întîlnindu-le într-o altă logică decît cea din manual, cu intenția de a-i solicita pe elevi în a stabili legături multiple și de profunzime între cunoștințe și de a găsi va-

riate aplicații practice. De data aceasta, organizarea „pe verticală” lărgeste posibilitatea nu numai de a constata, ci și de a explica. În acest caz se păstrează practica lecției mixte și se adoptă variantele tipului de lecție recapitulativă, cu structuri diferite în funcție de metodologia adoptată.

Două exemple orientative ne vor ajuta să vedem mai clar această organizare. Disciplina școlară „Zoologia” din clasa a VI-a are ca sarcină centrală clarificarea ideii de evoluție în lumea animală, în funcție de condițiile adaptative la mediul înconjurător. Această idee va fi susținută de o succesiune de informații esențiale care vor contura viziunea de ansamblu, rezervate celor cinci lecții de recapitulare: 1) Unitatea și diversitatea structurală a lumii animale; 2) Caracterile generale ale nevertebratelor; 3) Caracterile generale ale vertebratelor; 4) Corelația dintre diferite funcții ale unui animal mamifer; 5) Procesele fiziologice ale animalelor și factorii care determină creșterea producției în zootehnie.

Baza comună a predării chimiei în clasa a VII-a este teoria atomo-moleculară. De aici se pornește în organizarea sistematică a recapitulării finale: 1) Teoria atomo-moleculară la baza explicării fenomenelor chimice; 2) Principalele reacții chimice învățate de-a lungul cursului; 3) Legile fundamentale ale chimiei; 4) Sistemul substanțelor anorganice-simple; 5) Sistemul substanțelor anorganice-compuse; 6) Întrebunțările substanțelor chimice în industria și agricultura din țara noastră.

În felul acesta, recapitularea finală nu combate pur și simplu uitarea. În condițiile avalanșei de informații contemporane este și firesc ca mintea umană să se debaraseze de cunoștințe nesemnificative. Elevul trebuie să rămînă cu structura științei, cu adevărurile esențiale, relaționate în formații de perspectivă în dezvoltarea științei. Recapitularea finală realizează acest demers de adîncire, sistematizare și unificare a informației, contribuind în bună măsură la realizarea unui obiec-

tiv de maximă importanță, formarea concepției științifice despre lume.

II. Pentru obținerea unor performanțe superioare informativ-formative în consolidarea cunoștințelor metodologia acestor lecții se cere activă, participativă. Nici o lecție nu trebuie desfășurată spontan, pe baza aducerilor aminte. Studiul individual și contribuția muncii independente a elevilor vor constitui baza acestor lecții. Rezultatele excursiilor și vizitelor, referatele, elaborarea unor materiale, desfășurarea unor lucrări de laborator și lucrări practice, formularea unor situații problemă, lecturi suplimentare, cercetarea unor dicționare și albume etc. vor fi aduse în cîmpul discuțiilor. De exemplu, în lecția a IV-a din sistemul de la zoologie sau în lecția a II-a de la chimie se cere folosită lucrarea de laborator. În lecția a III-a de la zoologie se poate utiliza filmul didactic. Ultimele lecții din cele două sisteme se vor sprijini pe vizite în întreprinderi. Materialele didactice la aceste lecții vor fi special confecționate pentru a conduce gîndirea elevilor spre esențialitate, spre sinteze: tabele sinoptice, diagrame, grafice etc. Nici o lecție de recapitulare nu va avea loc în absența planului de idei, desfășurat pe tablă sau elaborat de profesor înainte de lecție. La aceste lecții se vor folosi cu preponderență strategiile euristice: problematizarea, conversația, rezolvarea de exerciții și probleme etc. Varietatea acestora este marcată și de folosirea prin alternanță a muncii frontale cu cea individuală și activitatea cu microgrupuri de elevi.

Un rol important, de care depinde reușita acestor lecții, revine profesorului. Mai mult decît la alte activități se evidențiază în acest caz temeinicia pregătirii lui științifice, precum și creativitatea lui pedagogică. Nu este de neglijat rolul conducerii școlii în planificarea, îndrumarea și controlul acestor activități precum și contribuția organizațiilor de copii și tineret din școală.

Conf. univ. dr. MARIA GIURGEA
Universitatea din București

METODE ACTIVE

Organizarea învățării prin descoperire

IX

Lecția de recapitulare

Evidențîind distincția netă dintre învățarea prin descoperire și învățarea prin receptare, David P. Ausubel și Floyd G. Robinson (vezi, „Învățarea în școală — o introducere în psihologia pedagogică”, trad. de dr. Leonard Gavrilu și Sandu Lăzărescu, E.D.P., București, 1981, p. 559 și urm.) menționează că „în cazul învățării prin receptare a propoziției nouă (un concept sau o idee) de învățat îi este prezentată elevului (de exemplu, direct de către profesor sau printr-un text scris). În forma sa finală și elevul nu are altceva de făcut decît s-o încorporeze în propria structură cognitivă. În cazul învățării prin descoperire, pe de altă parte, elevul trebuie să regrupeze datele primite pentru a obține el însuși generalizarea, înainte de incorporarea ei în structura cognitivă... Prin prisma categoriilor de comportament, învățarea prin descoperire este implicată în mod evident, dacă nu exclusiv, în formarea conceptului, formularea generalizărilor, rezolvarea problemelor și în creativitate”.

Aceste aprecieri asupra unor virtuți ale învățării prin descoperire — la care ne-am referit pe parcursul expunerii noastre din articolele anterioare, privind organizarea învățării prin descoperire — scot în relief, printr-o formulare concisă, resursele de care dispune metoda descoperirii și pentru lecțiile de recapitulare.

Experiența dobîndită de noi ne-a arătat că elevii care în cursul anului școlar au învățat prin descoperire reușesc să stăpînească cu bune rezultate tehnicile de descoperire inductivă; pe această bază la finele ultimului trimestru pot face față cu succes unor lecții de recapitulare organizate de profesor prin descoperire. Spre deosebire de lecțiile de descoperire de cunoștințe (echivalente cu lecțiile „de predare” de noi cunoștințe de tip expositiv), lecțiile de recapitulare organizate prin descoperire impun găsirea unor procedee care să asigure:

- îmbinarea tehnicilor inductive cu tehnicile deductive;
- activitatea nemijlocită a elevilor în realizarea unor secvențe ale lecțiilor de recapitulare pe baza căror profesorul, ca la oricare altă

lecție prin descoperire să poată realiza coborîndu-se împreună cu elevii.

- economie de timp, realizînd faptul că, în general, o lecție prin descoperire necesită mai mult timp decît o lecție expusă de profesor (cu altă mai mult, cu cit o lecție de recapitulare se referă la un mare volum de cunoștințe).

Se pot realiza lecții de recapitulare cu „Fișa de lucru” pe baza căreia profesorul organizează pentru elevii săi activitatea de descoperire. Prin „Fișa de lucru” (sau prin recomandări verbale) profesorul poate folosi următoarele procedee care, îndeosebi la disciplinele experimentale, s-au dovedit eficiente:

- a) reamintirea unor generalizări și, mai ales, aprofundarea lor prin solicitarea adresată elevilor de a da exemple sau aplicații ale generalizărilor respective;
- b) examinarea de către elevi a unor generalizări (concepte, idei) în condițiile modificării variabilelor (conținuturilor) care condiționează fenomenele sau procesele pe baza cărora, în cursul anului, au fost obținute generalizările respective;
- c) rezolvarea de probleme care presupun contribuții din partea elevilor (strategii de rezolvare, variante ș.a.) ca resurse de descoperire.

Recomandînd aceste cîteva procedee care pot fi folosite în organizarea lecțiilor de recapitulare — ca părți din aceste lecții în care elevii depun o activitate nemijlocită de descoperire — reamintim nu numai faptul că la organizarea fiecărei lecții prin descoperire se solicită (și se stimulează!) intens spiritul de creație al profesorului, ci și necesitatea căutărilor novatoare, îndeosebi în acest domeniu insuficient explorat, cum este metodică învățării prin descoperire și, în acest cadru, capitolul privind organizarea prin descoperire a lecțiilor de recapitulare.

COSTIN ȘTEFANESCU

Recapitularea — o treaptă nouă în cunoaștere

Condiția esențială a lecțiilor de recapitulare este realizarea atât a sistematizării cunoștințelor însușite de către elevi după criteriul noi față de cele utilizate la predare, cit și a integrării noțiunilor în sisteme cuprinzătoare, cu un grad mare de generalizare. În consecință, la clasa a IV-a, urmăresc în principal în etapa de recapitulare sintetizarea și sistematizarea cunoștințelor elevilor în vederea integrării acestora cu succes în clasa a V-a, calitatea deprinderilor și priceperilor în raport cu cerințele programelor ciclului primar, precum și capacitatea de a aplica și folosi cunoștințele însușite. În funcție de disciplina de învățămînt și de realitățile clasei am conceput cîteva variante ale acestor lecții recapitulative. Am avut în vedere necesitatea de a înfăptui un învățămînt activ care să stimuleze participarea conștientă a elevilor în raport cu capacitățile lor și cu ritmurile de învățare.

Astfel, mi-am propus ca pentru recapitularea cunoștințelor de gramatică și matematică să folosesc analize gramaticale, scheme și, respectiv, rezolvări de probleme și să intervin pe parcursul acestora acolo unde am observat că elevii nu posedă cunoștințe și deprinderi temeinice; pentru înlăturarea carențelor de acest fel mă voi axa pe cit mai multe și variate exerciții pregătite cu atenție mai înainte.

La geografie și cunoștințe despre natură mă gîndesc să organizez și un sistem de lucrări practice însoțite, după caz, de unele referate cu teme care să coreleze date, idei și să utilizeze cunoștințele în noi raporturi și noi puncte de vedere, precum și scheme și hărți care să sublinieze ideile de bază din lecții.

Lecțiile de sinteză, pe baza unui plan dat sau elaborat în comun cu elevii, le voi desfășura la citire, unde am fixat patru teme de recapitulare finală: „Patria noastră — Republica Socialistă Romînia”, „Omul, făuritor al progresului”,

„Munca, izvor de bunăstare și bucurie”, „60 de ani de luptă și jertfe pentru fericirea poporului” și „Români în slujba culturii și științei naționale”. Mi-am propus ca pentru tema „60 de ani de luptă și jertfe pentru fericirea poporului” să folosesc diapozitive, ilustrații, recenta expunere a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la sărbătorirea a 60 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român, materiale bibliografice care se referă la mișcarea comunistă și muncitorească. Voi evidenția ideea de jertfă și luptă de care a dat dovadă partidul clasei muncitoare pentru făurirea societății socialiste. Această temă va da posibilitate elevilor să-și reamintească ideile de bază din lecțiile „Pe lespede eroilor”, „Stejarul libertății”, „Muzicuța”, „Îndemn” ș.a. Voi realiza cu elevii citirea selectivă a anumitor fragmente reprezentative, povestirea conținutului unor lecții sau fragmente, recitări de poezii despre partid, patrie și popor. În clasă va fi organizată o expoziție de cărți social-politice, de fotomontaje și albume alcătuite de elevi. Activitatea se va încheia cu vizitarea „Muzeului de istorie” din Călărași și a „Casei memoriale Gheorghe M. Vasilescu”.

La tema „Patria mea — Republica Socialistă Romînia” voi reliefa bogățiile și frumusețile patriei socialiste, creșterea necontenită a bunăstării poporului și voi apela la conținutul lecțiilor „Bucetul de flori”, „Țara”, „Întîlnirea” ș.a. În lecție voi introduce citirea unor fragmente din operele marilor scriitori și poezi și voi prezenta ilustrații și diapozitive adecvate, urmîrind folosirea corectă a vocabularului elevilor, calitatea exprimării acestora.

În felul acesta cred că voi reuși să realizez atât o sistematizare a cunoștințelor elevilor cit și integrarea acestor noțiuni în sistemul general al pregătirii lor la nivelul clasei a IV-a.

Înv. MARIA BOTOȘARU
Școala nr. 1 din Călărași,
Județul Călărași

Sindicatul din învățămînt — angajate cu hotărîre în îndeplinirea politicii Partidului Comunist Român

(Urmare din pag. 1)

rale ale personalului muncitor din unitățile de învățămînt se organizează corespunzător structurii anului de învățămînt, fiind subordonate realizării cu succes a sarcinilor încredințate de partid pentru fiecare an școlar, pentru fiecare etapă de pregătire a forței de muncă a cîincinalului 1981—1985 și în perspectivă pînă la sfîrșitul deceniului al 9-lea.

Împreună cu consiliile de conducere ale instituțiilor de învățămînt, comitetele sindicatelor și birourile grupelor sindicale din învățămînt pregătesc și desfășoară adunările generale ale oamenilor muncii, cunoscînd faptul că reprezentanții sindicatelor în organele colective de conducere au îndatorirea de a depune întregul lor efort pentru a contribui la îndeplinirea cu succes de către fiecare colectiv didactic a sarcinilor ce îi revin.

Relevînd rolul activ al sindicatelor în viața colectivelor de muncă, secretarul general al partidului nostru a menționat că „președintele sindicatului din întreprindere este și președintele adunării generale a oamenilor muncii, ceea ce asigură un rol important sindicatului în luarea deciziilor și în controlul realizării lor”. Prin această orientare, și funcția de președinte al adunării generale a oamenilor muncii din învățămînt, atît în cursul desfășurării acesteia, cît și între adunări, este exercitată de președintele sindicatului sau, respectiv, de organizatorul grupei sindicale din unitatea de învățămînt.

În întreaga lor activitate, organele sindicale colaborează strîns cu organele locale ale învățămîntului, cu inspectoratele școlare și directorii unităților de învățămînt.

Pe baza prevederii ca adunările generale ale oamenilor muncii să aibă loc de două ori pe an, în învățămîntul preșcolar, primar și gimnazial prima adunare are loc în luna iunie, după încheierea cursurilor, iar în învățămîntul liceal în luna iulie, de asemenea, după încheierea cursurilor școlare.

În cadrul acestei prime adunări generale din fiecare an calendaristic se vor pune în discuție, cu precădere, unele aspecte ale activității și vieții cadrelor didactice cum sînt :

a) analiza rezultatelor obținute de cadrele didactice în asigurarea bunei pregătiri a elevilor, în menținerea efectivelor școlare, în folosirea și, eventual, recondiționarea mijloacelor didactice pentru procesul instructiv-

educativ, în orientarea școlară și profesională a elevilor și, în general, în educarea comunistă a elevilor; luarea măsurilor necesare de sprijin în timpul vacanței pentru a asigura recuperarea rămîinerilor în urmă, dacă la finele anului școlar mai există elevi în această situație ;

b) dezbaterile măsurilor pentru îndeplinirea integrată și în bune condiții a programelor de perfecționare a cadrelor didactice din colectivul școlii, conform planificărilor anuale de la nivelul școlii și al județului; colaborarea, pe perioada de vară, pentru acțiuni de perfecționare, cu Casele personalului didactic și cu Societățile științifice ale cadrelor didactice ;

c) examinarea măsurilor necesare de pregătire pentru deschiderea viitorului an de învățămînt, privind realizarea investițiilor din acest domeniu, asigurarea spațiilor de școlarizare, recondiționarea și completarea mijloacelor de învățămînt, verificarea mobilierului școlar, aducerea „la zi” a evidenței școlare ș.a. ;

d) luarea măsurilor necesare pentru a se asigura continuitatea muncii, pe timpul lunilor de vară, în loturile fermelor sau spațiilor amenajate pentru agricultură, la unitățile de învățămînt angajate în producția agricolă și zootehnică ;

e) stabilirea măsurilor privind odihna cadrelor didactice și a elevilor și pionierilor pe perioada lunilor de vară ; organizarea trimeritelor cadrelor didactice la tratament balneoclimateric, precum și alte aspecte social-culturale (participarea la Festivalul național „Cîntarea României”, la competiția sportivă națională „Daciada” și, în acest cadru, la „Cupa învățămînt-cultură”).

În adunarea generală din luna iunie (respectiv, iulie, la învățămîntul liceal) dezbaterile, mai ales, asupra bilanțului cu care se încheie anul școlar 1980—1981, au un important rol orientativ pentru cadrele didactice în acordarea calificativelor anuale asupra activității depuse de fiecare membru al colectivului didactic respectiv.

Cea de-a doua adunare generală urmează să aibă loc la sfîrșitul lunii septembrie, odată cu noul an școlar, menită să asigure așa cum ne-a cerut tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, — „dezbaterile largă a sarcinilor ce revin fiecărui colectiv, să stimuleze puternic inițiativa creatoare a maselor în îndeplinirea exemplară a planului de dezvoltare economică-socială, să antreneze oamenii muncii în stabilirea celor mai eficiente măsuri pentru realizarea unei calități noi în toate domeniile de activitate.”

Această adunare generală din luna septembrie, după ce au avut loc Consfătuirile cadrelor didactice din întreaga țară și după ce s-au deschis cursurile școlare, are un rol cu totul deosebit — în ceea ce indică secretarul general al partidului — „în stabilirea celor mai eficiente măsuri pentru realizarea unei calități noi în toate domeniile de activitate”.

În cadrul adunării generale din septembrie, odată cu punerea în dezbateri a Planului general de muncă al colectivului didactic și a Planului de producție al atelierelor școlare (respectiv, al loturilor agricole și fermelor școlare) pentru noul an școlar, se solicită toți membrii de sindicat, întregul colectiv didactic să analizeze, pe baza experienței celei mai valoroase, și să propună măsuri, să manifeste inițiativă pentru a asigura un înalt nivel de școlarizare a tuturor elevilor, eliminarea hotărîtă a mediocrității și a muncii făcute de mintuală.

În adunările generale ce au loc în unitățile de învățămînt, se vor avea în vedere îndrumările și sarcinile trasate organelor de învățămînt de către Ministerul Educației și Învățămîntului care, pe baza politicii Partidului Comunist Român și în conformitate cu Legea educației și învățămîntului, elaborează măsurile și deciziile corespunzătoare pentru buna desfășurare a activității în întregul învățămînt din țara noastră.

Adunările generale — pentru a căror pregătire este obligatorie o largă și prealabilă consultare a membrilor sindicatului — trebuie să devină tribune de analiză și dezbateri în spirit critic și autocritic ale problematicii muncii și vieții cadrelor didactice, să stimuleze participarea personalului muncitor la luarea celor mai potrivite decizii, la analiza stilului și metodelor de muncă ale organelor de conducere colectivă, la întărirea răspunderii în muncă, a ordinii și disciplinei în întreaga unitate.

De o deosebită importanță este prevederea din Rezoluția Congresului U.G.S.R. care „cere tuturor organelor sindicale să urmărească cu hotărîre îndeplinirea operativă a tuturor propunerilor valoroase făcute de oamenii muncii în adunările generale, menite să asigure îmbunătățirea activității productive, condițiile de muncă și de viață ale colectivelor unităților”.

Organizând cu grijă adunările generale ale oamenilor muncii din învățămînt, colaborînd cît mai strîns cu inspectoratele școlare județene (respectiv, al Capitalei), stimulînd activ dezbaterile, propunerea și adoptarea de măsuri și veghind la aplicarea tuturor deciziilor luate, organele sindicale din învățămînt de toate gradele își vor aduce aportul lor la îndeplinirea exemplară a sarcinilor de către fiecare colectiv didactic și de către fiecare membru de sindicat, ca modalitate nemijlocită de traducere hotărîtă în viață a politicii Partidului Comunist Român, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism ; pentru binele întregului nostru popor, pentru continua înflorire a patriei noastre socialiste.

Lucrarea științifico-metodică pentru obținerea gradului I, o probă complexă

În ansamblul probelor pe care cadrele didactice le susțin pentru încheierea perioadei de stagiu (definitivarea în învățămînt) sau pentru obținerea gradelor didactice II și I, elaborarea lucrării științifico-metodice reprezintă un gen aparte. Ea se prezintă ca o activitate complexă, cu evidente și multiple influențe asupra procesului de perfecționare a personalului didactic și de ameliorare continuă a practicii școlare. De aceea, cerința creșterii eficienței tuturor formelor și activităților de perfecționare impune, pe baza experienței acumulate în acest domeniu, îmbunătățirea activității de elaborare și de susținere a lucrărilor științifico-metodice.

1. NATURA ȘI SCOPUL LUCRĂRII

Față de toate celelalte probe — teoretice (probe de examen) sau practice (inspecții speciale), care vizează verificarea gradului de pregătire de specialitate și psihopedagogică, precum și nivelul activității desfășurate, elaborarea și susținerea unei lucrări științifico-metodice, prevăzută ca una din probele pentru obținerea gradului I este menită să releve capacitatea candidaților de a aduce contribuții la dezvoltarea domeniului de specialitate, la perfecționarea activității didactice sau la rezolvarea unor probleme practice legate de specialitatea lor. Înseși criteriile de înscriere a cadrelor didactice la gradul I au în vedere admiterea celor care, prin rezultatele foarte bune obținute în munca instructiv-educativă, dovedesc o pregătire deosebită de specialitate și pedagogică, precum și a celor care desfășoară o activitate științifico-metodică, cu efecte pozitive în direcția îmbunătățirii activității școlare.

În același timp, în contextul multiplelor forme de perfecționare, elaborarea unor asemenea lucrări constituie o modalitate de afirmare a capacităților creatoare ale cadrelor didactice, de valorificare a experienței înaintate și de integrare a învățămîntului cu cercetarea, de concepere și desfășurare cu un randament mai înalt a procesului de instruire și educare a elevilor. O astfel de înțelegere a rostului și caracterului acestor lucrări afirmă funcția lor ca act de perfecționare, cu multiple valențe, în care își găsește manifestarea, preocuparea celor mai bune cadre didactice de investigare a diverselor aspecte ale actului pedagogic, de generalizare a ceea ce se dovedește valoros în activitatea didactică, deci de îmbogățire a teoriei pedagogice.

Ca probă înlocuită în vederea acordării gradului I, concomitent cu punerea în valoare a disponibilităților candidaților, și verificarea acestora în ceea ce privește :

a) capacitatea de a explica și dezvolta pe temeiuri științifice, unele probleme ale specialității; b) aptitudinea de a generaliza experiența pozitivă proprie sau cunoscută în activitatea altor cadre didactice; c) efectuarea unor cercetări științifice în domeniul specialității sau al metodologiei predării acesteia; d) introducerea unor inovații, cu eficiență demonstrată, în direcția perfecționării activității didactice sau în rezolvarea unor probleme ale producției și ale practicii sociale, legate de specialitatea lor; e) capacitatea de a folosi conținutul specialității în scopul formării concepției științifice, materialist-dialectice a elevilor, al formării lor moral-cetățenești.

2. CONȚINUTUL TEMATIC

Activitatea de pînă acum în domeniul considerat a generat numeroase probleme referitoare la conținutul lucrărilor în discuție. Astfel, deseori a fost formulată întrebarea dacă în conținut trebuie să trazeze numai teme din domeniul specialității sau și probleme de metodică a predării acesteia; dacă din problematica specialității trebuie tratate numai teme care se regăsesc în conținutul disciplinei respective predate sau și subiecte care nu figurează în programele școlare (exemplu : un autor a cărui operă nu este studiată în școală); dacă elaborarea unui subiect de specialitate presupune, cu necesitate, și tratarea aspectelor metodice specifice diferitelor cicluri de învățămînt; dacă lucrările elaborate — mai ales la discipline cu pronunțat caracter aplicativ — trebuie să se întemeieze totdeauna pe datele unor experimente sau cercetări de teren. Opiniile și atitudinile adoptate față de problemele enunțate sînt încă destul de variate. Uneori nu sînt acceptate decît lucrări cu conținut de specialitate, nerecunoscîndu-se necesitatea și însemnătatea problemelor de ordin metodic; alteori se atribuie celor din urmă o pondere limitată (maximum 1/4 sau 1/2 din volumul lucrării).

Deși multitudinea problemelor ce se degajă din conținutul altor discipline de specialitate, ca și specificitatea fiecărei specialități fac dificilă stabilirea unor criterii precise pentru orientarea tematicii lucrărilor științifico-metodice, totuși, considerăm utilă definirea unor coordonate generale în acest sens. Astfel, în concordanță cu natura și scopurile lor, aceste lucrări sînt concepute atît ca studiu aprofundat al temei respective, pe baza unei ample documentări bibliografice, cît și ca sinteză a investigațiilor întreprinse și a concluziilor la care au ajuns autorii lor.

Avînd în vedere diversitatea domeniilor științifice și a experienței didactice a candidaților, lucrările științifico-metodice pot avea, prin conținutul lor, caracter de :

- aprofundare a unei probleme științifice sau tehnice de specialitate, care prezintă interes pentru conținutul procesului de instruire și educare a elevilor ;
- valorificare a experienței didactice proprii, raportată la obiectivele fundamentale ale învățămîntului din țara noastră ;
- cercetare științifico-didactică experimentală ;
- aplicare a unor concepții sau tehnologii didactice noi în procesul de învățămînt și evaluarea acestora ;
- studiere și generalizare a experienței școlare privind activitatea de instruire și educare, a tehnicilor de învățare ;
- conceperea și realizarea de noi mijloace de învățămînt și elaborare a îndrumătoarelor pentru folosirea lor ;
- proiectare și realizare de noi dispozitive, instalații, echipamente și tehnologii pentru instruirea practică și producția în ateliere-școlare sau întreprinderi ;

— contribuții la cercetarea și soluționarea unor probleme privind dezvoltarea economică-socială a localității, precum și a unor probleme tehnice ale unităților economice din zona respectivă.

De altfel, listele subiectelor propuse candidaților la gradul I, publicate odată cu programele de perfecționare, răspund cerințelor la care ne-am referit și orientează cadrele didactice către problemele prioritare ale conținutului și metodicii de predare a diferitelor specialități. În condițiile în care, potrivit normelor cuprinse în Metodologia organizării și desfășurării activității de perfecționare, lucrarea științifico-metodică tratează numai unul din subiectele cuprinse în listele tematice apro-

bate, iar candidații au posibilitatea de a alege oricare din aceste subiecte, este recomandabil ca aceștia să opteze pentru tema care se inserie în direcțiile actuale de dezvoltare a specialității și tehnologiei didactice, în preocupările sale anterioare de studiu și de cercetare, în legătură cu care poate înfățișa o experiență deosebită, demnă de a fi generalizată, aducînd contribuții în dezvoltarea problemei și în perfecționarea activității la care se referă. În acest consens, este folositor ca profesorii care predau discipline fundamentale, economice, tehnice și tehnologice să-și îndrepte atenția, cu prioritate, către teme care să contribuie la soluționarea unor probleme privind activitatea de producție (introducerea tehnicii noi, valorificarea superioară a unor resurse de materii prime și energetice locale, organizarea producției și a muncii, funcționarea mecanismului economic-financiar etc.), precum și teme privind instruirea tehnico-practică a elevilor.

Deși decizia de opțiune pentru o anumită temă aparține, prin urmare, fiecărui candidat, experiența dovedește că intervenția instituției de învățămînt, prin cadrele de specialitate, în sensul orientării candidaților în vederea alegerii unor teme prioritare, ținînd seama de interesele învățămîntului și de posibilitățile de îndrumare a acestora, poate fi fructuoasă.

În numărul viitor al revistei vom prezenta Metodologia elaborării lucrării pentru gradul I, precum și despre îndrumarea elaborării lucrării și aprecierea acesteia.

VASILE PRICEPUTU
SOFIA PUȘCASU
ION T. RADU
din Ministerul Educației
și Învățămîntului

„Educația materialist-științifică a tineretului”

EDITURA POLITICĂ, BUCUREȘTI, 1980.

„Educația materialist-științifică a tineretului”, autor Petre Datculescu, reprezintă prima lucrare din literatura social-politică românească consacrată cercetării științifice concrete a manifestărilor mistic-obscurantiste din rîndul unor tineri, în perspectiva perfecționării procesului de educație materialist-științifică a tinerei generații.

Lucrarea se circumscrie în domeniul tematic al abordării psihologice a fenomenului religios. Una din primele probleme se referă la principalele forme de manifestare a misticismului și religiozității la unii tineri. De la nivelul descriptiv, care prezintă și studii anterioare desfășurate în România și în alte țări, investigația se îndreaptă către analiza cauzală. Modelul explicativ prezentat în această carte este completat prin desprinderea caracteristicilor specifice ale psihologiei religioase, pe plan cognitiv, afectiv și comportamental, în strînsă legătură cu evidențierea conse-

cințelor negative pe care le imprimă misticismul și atitudinea religioasă asupra personalității și vieții sociale a tînarului.

Realizată cu mijloacele investigației psihologice și psihosociale, cercetarea și-a propus, ca obiectiv esențial, să evidențieze modul în care cunoștințele științifice despre fenomenul religios pot fi utilizate nu numai pentru demonstrarea inexistenței recurgerii la religie, ci și pentru acțiunea educativă. Pentru meritele sale incontestabile, lucrarea a fost distinsă cu premiul C.C. al U.T.C. pentru literatură social-politică.

Lucrarea se adresează deopotrivă tuturor celor angrenați în procesul educației materialist-științifice-ateiste, cadrelor didactice cît și tinerilor înșiși.

SYBIL MARIN
Centrul de cercetări pentru problemele
tineretului

ÎN CENTRUL ATENȚIEI:

Orientarea școlară și profesională

Anul acesta, fiind dirigintă a clasei a VIII-a, am avut în centrul atenției orientarea școlară și profesională a elevilor. După ce în clasele a V-a și a VI-a am făcut observarea intensivă și sistematică a elevilor, în clasele a VII-a și a VIII-a am dirijat elevii spre autocunoaștere și i-am îndrumat pentru a lua o hotărâre asupra studiilor sau profesiei viitoare.

Astfel, am considerat necesar ca, în clasa a VIII-a, elevii să facă eforturi pentru propria lor cunoaștere, deoarece nu este suficient ca ei să aibă o imagine despre sfera muncii, despre caracteristicile ei în general; pentru ca să poată lua o bună hotărâre, este necesar să știe ce ar putea face ei înșiși. Experiența a arătat că la orice elev există și se pot dezvolta aptitudinile pentru o anumită activitate. Astfel de aptitudini pot fi cele pentru tehnică, lucru manual, construcție, electricitate etc., ele trebuind să fie depistate cu atenție și apoi încurajate.

Reluarea ciclică a procesului de formare și consolidare a deprinderilor de muncă prezintă avantajul că prilejuește un mijloc de primă opțiune și de descoperire a aptitudinilor, prin manifestarea de către elevi a preferințelor de a presta anumite materiale, a minui un grup de școli și unelte, precum și prin însușirea unor procedee de lucru.

Totodată, luând în calcul cadrul socio-economic al județului, s-a asigurat și baza materială pentru activitatea practică în agricultură a elevilor din Școala din Rimești.

Cunoscând cerințele de cadre ale județului alături de cele ale școlii, cit și pentru 1985-1990, am încercat să asigur orientării școlare și profesionale un caracter științific, realist și util. Elevii au optat pentru meserii specifice zonei, corespunzătoare necesarului local de forță de muncă. Trimestrial am planificat câte trei ore educative pentru informarea, îndrumarea și consolidarea opțiunilor în raport cu prioritățile prevăzute în planul primit de la Inspectoratul școlar. În clasa a VIII-a am ales teme, care au antrenat elevii la pregătirea și desfășurarea dezbaterilor, trecând de la informarea generală în domeniul orientării școlare accesibile elevilor din clasele V-VI, la una mai profundă, argumentată științific, tehnic și psihopedagogic, posibilă la clasele VII-VIII.

Astfel, am putut aborda, într-un dialog viu cu elevii, problemele specifice relației nivel-aspirații-capacități și posibilități de afirmare școlară și profesională, în cazul fiecărui elev. Am aplicat câte

un chestionar cu întrebări legate de orientarea școlară și profesională, pentru a cunoaște preferințele copiilor. Pornind de la datele culese, le-am oferit elevilor recomandări concrete cu privire la orientarea lor profesională.

Deoarece ne aflăm în mediul rural, în cadrul orelor de dirigiență au fost prezentate, pe rând, profesioniști din domeniul agriculturii și anume: legumicultor, pomicultor, crescător de animale mari, crescător de animale mici, tehnician veterinar, mecanic agricol.

În cadrul orelor de dirigiență am purtat un dialog permanent cu clasa, dialog care m-a ajutat să înregistrez progresul pe care-l realizează fiecare elev, să valorific succesele obținute și să dau fiecărui îndrumările necesare orientării școlare și profesionale. Astfel, am familiarizat elevii cu noțiunile de diferențe profesionale pe care le-ar putea exercita în satul natal, cu și cu întreaga varietate a domeniilor de muncă existente. Aceasta s-a realizat prin prezentarea condițiilor de muncă din diverse profesii și a modului de pregătire pentru exercitarea acestora, prin familiarizarea elevilor cu principalele cerințe impuse de o anumită profesie, prin trecerea și dezvoltarea interesului față de ea, precum și prin pregătirea teoretică și practică pentru muncă.

Acțiunea de îndrumare a părinților s-a desfășurat permanent pentru ca aceștia să fie de acord cu alegerea profesiei făcute de copiii lor, potrivit inclinațiilor și talentelor acestora. Pentru a reuși să-i conving am organizat expoziția școlară cu lucrări artistice și tehnice ale elevilor, care s-au bucurat de aprecierea tuturor, convingând părinții de adecvata vocație a copiilor lor.

De la fosta elevi am luat informații asupra profesiei, informații care împreună cu cele obținute de la diferite unități agricole și industriale și de la specialiști, au constituit argumente ce au putut fi folosite în acest scop.

Elevii și părinții au avut la îndemână diverse materiale de informare și propagandă din diferite domenii de activitate (aspecte din diferite meserii de la locurile de muncă sau practică a elevilor, rețeaua școlară și profilurile existente în rețea), dându-le posibilitatea să aprofundeze domeniile care-i interesează mai mult.

La „Colțul de orientare școlară și profesională” am prezentat lucrări teoretice și de îndrumare a activității de orientare, cit și materialele necesare pentru

informarea școlară și profesională a elevilor, cum sînt: monografiile profesionale, îndrumător de orientare școlară și profesională, album despre profesii, cărți, broșuri, reviste etc., am afișat planșe cu unitățile școlare din zonă și cu cele care pregătesc forța de muncă pentru sectoarele deficitare în forță de muncă, iar fotomontajul realizat prezintă profesii și aspecte de muncă tot din aceste sectoare. Dându-le indicații despre felul în care se studiază o monografie profesională, modul în care se notează informațiile adunate în timpul unei vizite la școli și întreprinderi, am pregătit elevii pentru munca independentă de documentare.

Nu am trecut cu vederea nici presa cotidiană, care și-a sporit vizibil preocupările pentru problemele orientării școlare și profesionale. Am obișnuit pe copii să citească cu regularitate presa, să decupeze și să colecționeze din timp articole referitoare la școli și profesii.

Ținînd seama de specificul socio-economic al zonei unde funcționează școala, de necesitățile de forță de muncă ale acestei zone, cit și ale județului, am organizat vizite de documentare în întreprinderi industriale, în unitățile agricole, pe șantierul de construcții și în exploatarea minieră din localitate, unde elevii au primit de la specialiștii informații despre profesiile care se practică acolo și cerințele acestora și, mai ales, despre dezvoltarea în viitor a întreprinderilor. După ce am cules date despre obiectivele economice le-am vizitat cu elevii. Astfel am reușit să facem vizite de documentare la obiectivele următoare: Fabrica de piine, Fabrica de brînzetură, Complexul de ceramică, Fabrica de mobilă, Atelierul de covoare, Întreprinderea mîieră Horezu, Întreprinderea agricolă de stat Horezu, ferma Bela, Stațiunea de mașini agricole, șantierul de construcții al noului spital, al policlinicii și al internatului liceului din localitate. În aceste vizite elevii au cunoscut condițiile și posibilitățile pregătirii profesionale pentru o anumite meserie, condițiile concrete de studiu și de exercitare a profesiei pe care le-o oferă orașul în care trăiesc, precum și cererile existente, mai ales, în unele sectoare de producție. În urma vizitării Întreprinderii miniere Horezu, am discutat mai mult cu elevii despre meseriile în care sînt pregătiți în cadrul Liceului minier: electrician mină, lăcătuș mine, mîier, mecanic utilaje.

Pe baza sondajelor de opinie și opțiuni am acordat consultații unor grupuri de părinți, pe care i-am solicitat la orientarea corespunzătoare a copiilor lor spre sectoarele de activitate cele mai potrivite, arătându-le perspectivele de dezvoltare oferite de mecanizarea și automatizarea acestora.

În timpul liber s-au organizat întâlniri cu fosta elevi ai școlii, care profesează meseriile preferate de elevii clasei. Tot

în timpul liber am organizat cu elevii concursul cu tema: „Ce știu despre profesiunea preferată?”, concurs care a stimulat interesele elevilor și le-a oferit ocazia să cunoască particularitățile unor ramuri de producție, ale profesiunilor pe care doresc să le îmbrățișeze și ale condițiilor de pregătire și de perfecționare profesională.

Pentru ca îndrumarea în alegerea profesiei să fie eficientă, am găsit că e necesară cunoașterea personalității fiecărui elev. Studiind comportarea elevilor cu diverse ocazii, în activitatea pe cercuri, în organizarea activităților patriotice, în perioada practicii agricole etc., am organizat activitățile de informare școlară și profesională pe grupe de elevi, interesați de aceeași școală sau același cerc de profesii. Au cunoscut o mai mare solicitare profesiile din domeniile agriculturii, construcțiilor și mineritului.

Din vizitele efectuate la domiciliul elevilor mi-am dat seama că activitățile practice din familie — participarea la îngrijirea unor culturi agricole, experiențele în „micile laboratoare”, repararea unor aparate — contribuie nu numai la formarea deprinderilor practice, ci și la dobîndirea unor cunoștințe despre muncă în diferite profesii.

Prin activitățile organizate în școală și în afara ei, ajut elevii să înțeleagă că opțiunea școlară și profesională nu este numai un act individual, ci și unul social și moral. Am căutat să-i conving de necesitatea ca aspirațiile profesionale să fie confruntate permanent cu cerințele sociale, exprimate în numărul de locuri stabilit pentru diferite școli sau specialități și necesarul de cadre calificate în anumite sectoare ale economiei și culturii noastre. Deoarece un elev din clasele V-VIII nu poate lua totdeauna singur o decizie motivată, i-am sfătuit să țină seama de părerea părinților, profesorilor, medicilor sau ale altor specialiști și să facă eforturi continue pentru autocunoașterea și dezvoltarea aptitudinilor lor. Cu ocazia organizării activităților amintite elevii și-au exprimat opiniile personale despre activitatea școlară și extrașcolară, despre viața colectivului, despre calitățile și lipsurile personale, despre evenimente și întâmplările la care participă.

Folosind fișele de caracterizare psihopedagogică, chestionare, teste, compuneri, observînd elevii în activitatea de învățare, organizînd consfătuiri cu profesorii care predau la clasa a VIII-a, precum și cu părinții elevilor, vizitînd unități agricole și industriale din localitate și împrejurimi, am reușit să cunosc, să intervin, să antrenez și să conduc procesul formării și dezvoltării fiecărui elev, potrivit cu inclinațiile și aspirațiile sale, și, în acest fel, să asigur fiecărui elev o orientare școlară și profesională, corespunzătoare.

Prof. ROZA N. ARMĂȘESCU
Școala din Rimești-Horezu, județul Vilcea

Programul activităților de perfecționare pentru învățători și educatoare

Etapa a II-a a sesiunii de activitate colectivă

Jud. Alba. Reciclare educ., inv.: 18-30 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 18-30 VII. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 18-30 VII. Jud. Arad. Reciclare educ., inv.: 1-16 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 1-16 VII. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 1-16 VII. Jud. Argeș. Reciclare educ., inv.: 6-18 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 22 VI-4 VII. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 22 VI-4 VII. Jud. Bacău. Reciclare educ., inv.: 1-15 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 17-30 VI. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 1-15 VII, inv. 17-30 VI. Jud. Bihor. Reciclare educ., inv.: 23 VI-7 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 23 VI-7 VII. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 23 VI-7 VII. Jud. Bistrița-Năsăud. Reciclare educ., inv.: 22 VI-4 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 6-11 VII. Jud. Botoșani. Reciclare educ., inv.: 17-30 VI. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 17-30 VI. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 17-30 VI. Jud. Brașov. Reciclare educ., inv.: 16-30 VI. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 16-30 VI. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 16-30 VI. Jud. Brăila. Reciclare educ., inv.: 16 VI-8 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 16 VI-2 VII. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 16 VI-2 VII. Jud. Buzău. Reciclare educ., inv.: 1-13 IX, inv. 22 VI-5 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 22 VI-5 VII. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 22 VI-5 VII. Jud. Caraș-Severin. Reciclare educ., inv.: 17-30 VI. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 17-30 VI. Pregătire pentru gradul II educ.,

inv.: 17-30 VI. Jud. Cluj. Reciclare educ., inv.: 22 VI-4 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 1-15 VII. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 22 VI-4 VII. Jud. Constanța. Reciclare educ., inv.: 16-30 VI. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 1-15 VII. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 1-15 VII. Jud. Dâmbovița. Reciclare educ., inv.: 22 VI-4 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 22 VI-5 VII. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 22 VI-5 VII. Jud. Dolj. Reciclare educ., inv.: 17-30 VI. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 17-30 VI. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 17-30 VI. Jud. Galați. Reciclare educ., inv.: 29 VI-12 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 6-19 VII. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 29 VI-8 VII. Jud. Gorj. Reciclare educ., inv.: 17-30 VI. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 17-30 VI. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 17-30 VI. Jud. Harghita. Reciclare educ., inv.: 13-26 VII. Jud. Hunedoara. Reciclare educ., inv.: 22 VI-7 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 22 VI-7 VII. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 22 VI-7 VII. Jud. Iași. Reciclare educ., inv.: 16-30 VI. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 1-14 VII, inv. 16-30 VI. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 16-30 VI. Jud. Giurgiu. Reciclare inv.: 16-30 VI. Pregătire pentru definitivat inv.: 1-14 VII. Pregătire pentru gradul II inv.: 16-30 VI. Jud. Maramureș. Reciclare educ., inv.: 17-27 VI. Pregătire pentru definitivat educ.,

inv.: 17-27 VI. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 17-27 VI. Jud. Mehedinți. Reciclare educ., inv.: 29 VI-12 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 17-31 VI. Jud. Mureș. Reciclare educ., inv.: 1-15 VII. Jud. Neamț. Reciclare educ., inv.: 2-18 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 17-31 VII. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 2-18 VII. Jud. Olt. Reciclare educ., inv.: 1-15 VII, inv. 17-30 VI. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 1-15 VII, inv. 17-30 VI. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 1-15 VII, inv. 17-30 VI. Jud. Prahova. Reciclare educ., inv.: 16-30 VI. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 16-21 VI. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 16-21 VI. Jud. Satu Mare. Reciclare educ., inv.: 18-23 VI. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 17-28 VI. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 17-28 VI. Jud. Sălaj. Reciclare educ., inv.: 17-30 VI. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 17-30 VI. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 17-30 VI. Jud. Sibiu. Reciclare educ., inv.: 16-27 VI. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 16-27 VI. Pre-

gătire pentru gradul II educ., inv.: 16-27 VI. Jud. Suceava. Reciclare educ., inv.: 23 VI-4 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 16-21 VI. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 16-21 VI. Jud. Teleorman. Reciclare educ., inv.: 22 VI-4 VII. Jud. Timiș. Reciclare educ., inv.: 1-15 VII, inv. 16-30 VI. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 1-15 VII. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 1-15 VII, inv. 16-30 VI. Jud. Tulcea. Reciclare educ., inv.: 22 VI-5 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 22 VI-5 VII. Jud. Vaslui. Reciclare educ., inv.: 29 VI-12 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 29 VI-12 VII. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 29 VI-12 VII. Jud. Vâlcea. Reciclare educ., inv.: 22 VI-11 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 15-20 VI. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 15-20 VI. Jud. Vrancea. Reciclare educ., inv.: 15 VI-4 VII. Pregătire pentru definitivat educ., inv.: 15 VI-4 VII. Pregătire pentru gradul II educ., inv.: 15 VI-4 VII.

CALENDARUL COMPETIȚIEI SPORTIVE „CUPA ÎNVĂȚĂMÎNT-CULTURĂ”

(faza pe zonă și finala pe ramură)

I. Între 23-24.V.1981.

Zona VASLUI: participă județele: Bacău, Botoșani, Galați, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui, Vrancea.

Zona ALEXANDRIA: participă județele: Brăila, Călărași, Constanța, Giurgiu, Ialomița, Teleorman, Tulcea.

Zona VILCEA: participă județele: Dolj, Gorj, Olt, Argeș, Vilcea, Dâmbovița și municipiul București.

II. Între 30-31.V.1981.

Zona MIERCUREA CIUC: participă județele: Brașov, Buzău, Covasna, Harghita, Mureș, Prahova, Sibiu.

Zona ARAD: participă județele: Alba, Arad, Caraș-Severin, Hunedoara, Mehedinți, Timiș.

Zona BISTRITA: participă județele: Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu Mare, Sălaj.

Între 20-21.VI.1981.

FINALA PE RAMURĂ, LA BACĂU — participă toate cele șase zone.

NOTĂ: La etapa pe zonă și finala pe ramură, pot participa loturi de maximum 27 persoane de județ (un conducător de lot, doi antrenori — volei băieți și volei fete; nouă-nouă participanți la volei, masculin+feminin; doi participanți la tenis de cîmp, masculin+feminin; doi participanți la tenis de masă, masculin+feminin; doi participanți la șah, masculin+feminin).